

Predispozice obyvatelstva pro přežití v krizových situacích

Nikola Trefilová

Bakalářská práce
2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Nikola Trefilová**
Osobní číslo: **L20255**
Studijní program: **B1032A020002 Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Predispozice obyvatelstva pro přežití v krizových situacích**

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte historicko-právní vstup do řešení problematiky nouzového přežití obyvatelstva včetně rešerše dostupných zdrojů.
2. Provedte posouzení připravenosti obyvatelstva na nouzové přežití v krizových situacích.
3. Navrhněte doporučení pro obyvatelstvo pro zvýšení úrovně jeho připravenosti na nouzové přežití v krizových situacích.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. CÍLEK, Václav et al. *Ruka noci podaná: základy rodinné a krizové připravenosti*. Praha: Dokořán, 2018. ISBN 978-80-7363-914-3
 2. RAWLES, James Wesley. *The ultimate prepper's survival guide*. Welbeck Publishing Group Limited, 2020. ISBN 987-17-8739-342-4
 3. ŠTRBA, Vojtěch. *Prepping, aneb buďte připraveni*. Praha: Powerprint, 2021. ISBN 978-80-7568-337-3
- Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jan Kyselák, Ph.D.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2022**

Termín odevzdání bakalářské práce: **5. května 2023**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 5.5.2023

Jméno a příjmení studenta: Nikola Trefilová

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá historicko-právními východisky vzhledem k predispozici obyvatelstva pro přežití v krizových situacích, současností a také možností posunu v tomto ohledu. Teoretická část práce pojednává o historicko-právních východiscích řešené problematiky a o aktuálních východiscích řešené problematiky. Následně je zpracována aktuální připravenost obyvatelstva v České republice v rámci hnutí preppers, jsou představeny základy prepperství, jeho možná inspirace pro ostatní obyvatelstvo a aktuální připravenost obyvatelstva. Praktická část obsahuje průzkum připravenosti obyvatelstva a možné návrhy na zlepšení jak v rámci státu, tak v rámci zlepšení samostatnosti přežití jednotlivců a rodin. Pro výzkum je použita metoda dotazníkové šetření.

Klíčová slova: Krizová situace, preppers, přežití, připravenost

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with the historical and legal background regarding the predisposition of the population for survival in crisis situations, the present and the possibility of a shift in this respect. The theoretical part of the thesis describes the historical-legal background of the problem and the current background of the problem. Subsequently, the current preparedness of the population in the Czech Republic within the preppers' movement and the foundations of prepperism and its possibility to inspire other populations and the current preparedness of the population is elaborated. The practical part includes a survey of population preparedness and suggestions for improvement both within the state and in improving the self-reliance of survival of individuals and families. a questionnaire survey method is used.

Keywords: Crisis Situation, Preparedness, Preppers, Survival

Poděkování patří vedoucímu mé práce, panu Ing. Janu Kyselákovi, Ph.D., za jeho pomoc při výběru tématu a pomoc při zpracování mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat své rodině a příteli za podporu a trpělivost po celou dobu mého studia. V neposlední řadě patří velké poděkování mým spolužákům: Petře Axmanové, Petře Frankové, Elizabeth Habicové, Břetislavu Janečkovi a Josefu Pančochovi za neutuchající podporu a víru ve mě.

„Je lepší mít a nepotřebovat, než nemít a potřebovat.“ – Neznámý autor.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	7
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 HISTORICKO-PRÁVNÍ VÝCHODISKA ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY	10
1.1 HISTORICKO-PRÁVNÍ VÝCHODISKA ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY	10
1.2 AKTUÁLNÍ VÝCHODISKA ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY.....	13
1.2.1 Aktuální právní normy.....	13
1.2.2 Koncepce ochrany obyvatelstva.....	15
1.2.3 Základní opatření ochrany obyvatelstva	18
1.3 REŠERŠE DOSTUPNÝCH ZDROJŮ.....	25
1.4 DÍLČÍ ZÁVĚR	28
2 AKTUÁLNÍ ÚROVEŇ PŘIPRAVENOSTI OBYVATELSTVA ČESKÉ REPUBLICKY NA NOUZOVÉ PŘEŽITÍ	30
2.1 PREPPERS.....	31
2.1.1 Základy prepperství	32
2.2 OSTATNÍ OBYVATELSTVO	35
II PRAKTICKÁ ČÁST	37
3 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	38
3.1 VÝSLEDKY VÝZKUMU	38
3.2 DÍLČÍ ZÁVĚR	44
4 MOŽNÉ PŘÍSTUPY A DOPORUČENÍ KE ZVÝŠENÍ ÚROVNĚ PŘIPRAVENOSTI OBYVATELSTVA NA NOUZOVÉ PŘEŽITÍ V KRIZOVÝCH SITUACÍCH.....	46
4.1 INFORMOVÁNÍ, VZDĚLÁNÍ A FINANČNÍ PROSTŘEDKY.....	46
4.2 CENTRUM PRO ZDRAVÍ A BEZPEČÍ.....	47
4.2.1 Návrh pro další rozvoj centra pro zdraví a bezpečí.....	48
4.3 NÁVRH DOPORUČENÍ PRO OBYVATELSTVO PRO ZVÝŠENÍ ÚROVNĚ PŘIPRAVENOSTI NA NOUZOVÉ PŘEŽITÍ V KRIZOVÝCH SITUACÍCH	49
ZÁVĚR	52
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	54
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	60
SEZNAM OBRÁZKŮ	61
SEZNAM PŘÍLOH	62

ÚVOD

Požadavek na ochranu občanů vlastního státu je základem vzniku státu jako takového. V průběhu historie se stát snažil chránit své obyvatele před různými hrozbami a krizovými situacemi, počínaje přírodními katastrofami, povodněmi přes průmyslové havárie až po válku. Postupem času se zlepšovaly i postupy, stupeň ochrany, ale také vznikaly odřady a útvary přímo určené k ochraně. Spolu s postupy vznikaly i patřičné právní normy, které celý proces specifikovaly. V nynější době existuje řada typových, havarijních a jiných plánů a také různé dokumenty, které se tímto tématem zabírají. Jedním z hlavních dokumentů této doby je zákon č. 239/ 2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, na který úzce navazuje zákon č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění ochrany obyvatelstva, také zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (krizový zákon) nebo zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy. Mezi starší, avšak stále platné zákony, patří například č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, také zákon č. 1/1993 Sb. ústava České republiky, zákon č. 2/1993 Sb., listina základních práv a svobod a také zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky. Nelze opomenout také Ženevské úmluvy, které zabezpečují zacházení s občany během válečného konfliktu. V průběhu let jsou tyto zákony doplňovány o znění pozdějších předpisů a prováděcími vyhláškami a nařízeními. Jedním z dokumentů, který se nejvíce odráží i v této práci, je koncepce ochrany obyvatelstva.

Aktuální úroveň připravenosti obyvatelstva České republiky je v práci dělena do dvou kategorií, a to Preppers a ostatní obyvatelstvo. Preppers je rozšířeno po celém světě a má hluboké kořeny nejen v Americe, ale i v Rusku. Vznik tohoto hnutí bylo odpovědí na dění tehdejší doby, a to druhou světovou válku a následnou studenou válku. Odtud se šířilo postupně do celého světa. V posledních letech zájem o toto hnutí stoupá. Být prepprem a hlásit se k tomuto hnutí je i nynějším trendem. Stoupající zájem lze přisuzovat dění v posledních letech, a to jak výpadkům dodávek potravin, tak i jiných výrobků jako nedostatku léčiv, které způsobilo uzavření zejména čínských továren na jejich výrobu. Tyto jednotlivé problémy nastaly především v období pandemie covid-19. Na to navázaly další problémy, ať už na našem území jako například tornádo na Hodonínsku, nebo válka na Ukrajině. Ostatní obyvatelstvo, ač si je těchto hrozeb vědomo, tak nejsou z různých důvodů většinou stále připraveni takovým hrozbám čelit. Důvody mohou být různého charakteru, ať je to laxnost obyvatelstva samého nebo chybějící informace či vzdělání,

ale také finanční možnosti jednotlivců. Vzdělávání v oblasti připravenosti na tyto situace je složitým procesem, jak je zmíněno i v aktuální koncepci ochrany obyvatelstva.

Cílem práce je přiblížit problematiku predispozice obyvatelstva pro přežití v krizových situacích. Zaobírá se tedy historicko-právními východisky ochrany obyvatelstva až po její současnost. Pomocí metody výzkumu dotazníkového šetření je cílem zjistit mínění a připravenost respondentů v této oblasti. Závěrečná část práce využívá metodu hypotézy, kde je snaha o návrh zlepšení zejména vzdělávání, a to včetně hledání finančních zdrojů, a to ať už rozvojem centra pro zdraví a bezpečí nebo doporučením pro zvýšení samostatnosti přežití jedince, a to nejen pro přežití v krizových situacích.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HISTORICKO-PRÁVNÍ VÝCHODISKA ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

Predispozice obyvatelstva pro přežití v krizových situacích je nerozlučně spjata s lidskou historií a celým jejím vývojem. Zprvu se jednalo o ochranu před přírodními živly, postupně se přidala ochrana v průběhu války. Války většinou následovaly rozsáhlé epidemie. S rozvojem lidstva v industriálním odvětví se mezi hrozby ohrožující lidstvo přidaly také antropogenní události. S moderní dobrou a rozvojem informačních technologií se také přidaly hrozby, které souvisejí s IT technologiemi. V návaznosti na všechny tyto hrozby se v průběhu historie až do současnosti stát snažil na hrozby připravit. V průběhu let tedy vydával různé typy zákona, vyčlenil typy krizových stavů a specifikoval jejich obsah. To vše bylo vytvořeno za účelem zefektivnění celé ochrany a připravenosti na krizové situace. (hzscr.cz, 2023f)

1.1 Historicko-právní východiska řešené problematiky

Pozornost ochraně obyvatelstva věnovala Česká republika už při svém vzniku a postupně ji rozvíjela v odpovědi na následující historické události. Mezi hrozby, které se očekávaly po ukončení první světové války, spadalo možné použití chemických látek nebo letecké bombardování. Přirozeně se lidé chtěli proti tomuto chránit a ochránit zejména civilní obyvatelstvo. V tomto období fungovali na bázi dobrovolnosti členové Československého červeného kříže, ale také hasiči, skauti a členové tělovýchovných organizací. Tito lidé se postupně začali začleňovat do lokálních výborů Ústřední ochrany obyvatelstva, které bylo zřízeno na popud ministerstva národní obrany. (hzscr.cz, 2023f)

V roce 1935 vznikla na základě zákona č. 82/1935 Sb., o ochraně a obraně proti leteckým útokům organizace s názvem Civilní protiletecká ochrana (dále jen CPO). Zákon o ochraně a obraně proti leteckým útokům byl jedním z nejpropracovanějších zákonů své doby. Vzniklá organizace a její systém se soustředily na přípravu a zajišťování ochrany obyvatelstva především v místech, kde se takový útok dal předpokládat. Hlavním úkolem organizace CPO bylo vybavit ochrannými maskami co nejvíce civilního obyvatelstva a zajistit pro ně dostatečné množství veřejných krytů. Zákon č. 82/1935 Sb. ještě doplňovala nařízení vlády a vyhlášky určené k výrobě, oprav a prodeje plynových masek. V roce 1938 byl přijat zákon č. 75/1938 Sb., který reagoval na ohrožení ze strany nacistického Německa. (hzscr.cz, 2023f)

V období protektorátu Čechy a Morava, především v letech 1938 až 1945, byla ochrana obyvatelstva zaměřena na udržení vysokého tempa s válečnou výrobou a nutnost zachování pracovní síly. Německým nařízením se změnila její organizační struktura, aktivita byla povinná a celá ochrana obyvatelstva tvořila součást protiletectké obrany. CPO tak přešla roku 1939 pod protektorátní policii, později pod Německý Luftschutz, která byla ukončena rokem 1945. (hzscr.cz, 2023f)

V letech 1945 až 1951 nastal velký obrat a veškeré funkční struktury byly zrušeny. Začalo se vynakládat obrovské úsilí o návrat funkčnosti jako v předválečném období, což nemělo dlouhého trvání. V roce 1951 bylo přijato Vládní usnesení o civilní obraně a začal se budovat nový systém. Jeho budování probíhalo až do roku 1992. Přílohou dokumentu bylo Nařízení o základních úkolech a povinnostech v civilní obraně na území republiky Československé a tímto byly určeny a vymezeny úkoly civilní obrany, které spadalo pod ministerstvo vnitra. Dokument se věnoval ochraně obyvatel proti konvenčním zbraním. V roce 1958 bylo přijato Usnesení vlády Republiky československé č. 49 o civilní obraně republiky s přílohou Směrnice o civilní obraně republiky Československé. Díky rozdělení světa na bipolární a začínajícímu rozmachu jaderných zbraní bylo nedostačující Vládní usnesení z roku 1951 nahrazeno Usnesením vlády č. 49. (hzscr.cz, 2023f)

Další změna nastala v následujících sedmi letech, a to v letech 1958 až 1975. Ochrana obyvatelstva se rozšířila o zaměření na civilní obranu jako samostatný prvek. Vznik tohoto prvku byla odpovědí na hrozbu možné použití zbraní hromadného ničení v masovém měřítku. Bylo využito sovětského vzoru a v zemích Varšavské smlouvy vznikla obdobná struktura, která fungovala v rámci celého státu. Využilo se analýzy pro předurčení nejvíce ohrožených míst a ty se roztrídily do kategorií. Na základě toho byl vypočítán předpokládaný počet osob do vzniklého systému. (population-protection.eu, 2023)

Mezi roky 1975 až 1989 se systém strukturálně měnil velmi málo. Roku 1985 byl přijat zákon č. 133/1985 Sb. o požární ochraně. Civilní obrana se přesunula z domény vnitra na doménu Federálního ministerstva národní obrany. Dalšími zájmy, které začaly být opět důležité, byla ochrana životů při živelních pohromách a antropogenních událostech. Nicméně hlavním zájmem stále zůstává ochrana za válečného stavu a podpora bojující armády. (hzscr.cz, 2023f)

V období let 1992 a 2000 se původní systém civilní obrany změnil na systém civilní ochrany, který by správně odrážel tehdejší požadavky. Nastaly velké změny v oblasti mezinárodní i politické, ale také vnitrostátní. V ústavním zákoně č. 1/1993 Sb. (ústava

České republiky) byly specifikovány podmínky pro válečný stav. O pár let později byl ústavní zákon č. 1/1993 Sb., následován zákonem č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. V zákoně byl specifikován stav ohrožení státu, nouzový stav a válečný stav a podmínky pro jejich vyhlášení. S rozpadem tzv. studené války se civilní ochrana zaměřila na ochranu obyvatelstva především v mírových podmínkách. Byl zrušen systém zvyšování odolnosti národního hospodářství, který směřoval právě k činnostem za války. Byla rušena i struktura civilní obrany jako taková, rušila se její pracoviště a také se zastavovala výuka branné výchovy. Branná výchova se zaměřovala především na činnosti a postupy v případě válečných konfliktů, což byla tedy příprava na válku. Důležitými změnami v tomto období bylo přijetí zákonů č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů a č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy. V zákoně č. 240/2000 Sb., byl specifikován stav nebezpečí, ale také podmínky jeho vyhlášení. Všechny 3 zákony jsou reakcí na velké povodně, které byly v České republice v 90. letech a jsou pomyslným startovacím bodem pro multiobor ochrana obyvatelstva a integrovaný záchranný systém. (hzscr.cz, 2023f)

Rokem 2001 se legislativně definovala ochrana obyvatelstva novým způsobem, tedy tím, že se začlenila do integrovaného záchranného systému. Řízení ochrany obyvatelstva se přesunulo do působnosti ministerstva vnitra jako součást Hasičského záchranného sboru ČR. Tento posun byl zakotven v zákoně č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. I pro financování bylo třeba zajistit nějaká pravidla. Pro tyto účely byl přijat zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. Samotný obor ochrana obyvatelstva v sobě zahrnuje prvky civilní ochrany a civilní obrany jako multidisciplinární obor se věnuje ochraně obyvatelstva a jejímu nouzovému přežitím jak v mírových, tak i ve válečných podmínkách. (hzscr.cz, 2023f)

Úroveň ochrany obyvatelstva v České republice byla vždy velice dobrá. Svou propracovaností a efektivitou všech opatření patří k jedněm z nejlepších na světě. Díky české kreativitě a vzdělanosti jsme vzorem pro jiné státy. Inspirovali jsme ostatní k výrobě plynových masek a speciálních ochranných oděvů pro obyvatelstvo, dětských vaků, přístrojů pro měření úrovně radiace, ale také v hromadné dekontaminaci a protipovodňovým opatřeními. Některé z těchto dovedností máme také zahrnuty v rámci modulů civilní ochrany Evropské unie. (hzscr.cz, 2023f)

1.2 Aktuální východiska řešené problematiky

Ochranu obyvatelstva lze definovat jako cílený postup plánování, organizování a činnost s účelem předcházení vzniku mimořádné události, ale také jako samotné zajištění připravenosti na mimořádné události a krizové stavy, zároveň i jejich řešení. Ochrana obyvatelstva také plní úkoly civilní obrany, tedy takové úkoly související s ochranou života, zdraví, majetku a životního prostředí při mimořádných událostech a krizových situacích, ať už jsou vojenského nebo nevojenského charakteru. (hzscr.cz, 2023g)

Ochrana obyvatelstva tedy nejen plní úkoly civilní ochrany, které zahrnují zejména varování, evakuaci, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva, ale také opatření pro zabezpečení ochrany života, zdraví a majetku a také životního prostředí. Dále se podílí na záchranných a likvidačních pracích po proběhlých mimořádných událostech nebo krizových situacích. (hzscr.cz, 2023b)

1.2.1 Aktuální právní normy

Aktuálně ochranu obyvatelstva koriguje několik úmluv, zákonů, prováděcích vyhlášek a nařízení vlády, stejně jako metodické pokyny pro jednotlivé postupy a koncepce, které se pravidelně aktualizují, aby odpovídaly na otázky aktuálního hrozícího nebezpečí. Základní právně závazné dokumenty, o které se opírá ochrana obyvatelstva, a tudíž nouzové přežití obyvatel, jsou ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, a v neposlední řadě i Ženevské úmluvy. V rámci nelegislativních dokumentů se Ochrana opírá a Bezpečnostní strategii České republiky z roku 2015 a Koncepci Ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem na rok 2030. (hzscr.cz, 2023g)

Prvním dokumentem pracujícím s pojmem ochrana obyvatelstva je zákon platný od 1. ledna 2001, a to zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. Jeho změny a úpravy provedli další zákony jako zákon č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, kde ve své 61. části upravuje nebo nahrazuje některá slova. Další zákon, který upravuje zákon č. 239/2000 Sb., o IZS, je zákon č. 20/2004 Sb., kde ve své druhé části nahrazuje slova. Následujícím zákonem upravujícím tuto problematiku je zákon č. 186/2006 Sb., který tuto problematiku doplňuje o nové poznatky a některé části ruší či pozměňuje. Hlavními stěžejními body těchto změn bylo především přesunutí organizace a řízení jednotlivých opatření do ochrany

obyvatelstva, a to pro celé území České republiky. Dále pak ucelení struktury záchranných složek, tedy IZS jak pro mírové, tak i pro válečné využití. Ochrana obyvatelstva počítá především se svépomocí a se vzájemnou pomocí občanů, kdy jde tedy o individuální zodpovědnost při mimořádných událostech. Za války se počítá s možností branné povinnosti a s využitím této síly především pro zajišťování ochrany vybraným skupinám obyvatelstva. Mezi tyto skupiny patří zejména všechny děti do doby ukončení povinné školní docházky, a tedy i jejich doprovod. Pro tento případ se využijí školská zařízení či příslušná obecní zařízení. Další ochrana pak bude poskytnuta skupině lůžkových a jinak zdravotně nemohoucích pacientů a jejich ošetřujícímu personálu, také osobám v sociálních či obdobných zařízeních a příslušnému personálu, ale také všem pracovníkům řídicích orgánů na všech stupních a osobám zařazeným v zařízeních civilní ochrany. (hzscr.cz, 2023g)

Na zákon č. 239/2000 Sb., o IZS, úzce navazuje vyhláška ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění ochrany obyvatelstva. Vyhláška se zabývá opatřeními na poli civilní ochrany, zřizuje jejich zařízení, způsoby varování a vyrozumění, provádění evakuace, dále také ukrytí a individuální ochranu a požadavky ochrany obyvatelstva vzhledem k územnímu plánování a ke stavebnímu řízení.

K plnění těchto úkolů jako úkolů ochrany obyvatelstva je využívána řada zákonů, z nichž ty nejdůležitější jsou:

- ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky,
- zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky,
- zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (krizový zákon),
- zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy,
- zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon),
- zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích ve znění pozdějších předpisů (zákon o prevenci závažných havárií),
- zákon č. 254/2001 Sb., zákon o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon).

Všechny tyto zákony jsou doplňovány zněním pozdějších předpisů a prováděcími vyhláškami a nařízeními. (hzscr.cz, 2023g)

1.2.2 Koncepce ochrany obyvatelstva

Koncepce ochrany obyvatelstva je dokument zpracováváný ministerstvem vnitra a generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky v souladu se zákonem č. 239/2000 Sb., o IZS. Vytyčuje nové úkoly, postupy a reflektuje nové hrozby, které se s posunem času vyskytují a nějakým způsobem ohrožují obyvatelstvo České republiky a celý nastavený státní systém. (hzcr.cz, 2023g)

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030

Koncepce ochrany obyvatelstva je stěžejní dokument pro ochranu obyvatelstva. Tento dokument definuje základní principy ochrany obyvatelstva, pomocí které jsou tyto principy realizovány. Zaobírá se taktéž připraveností celého souboru a systému proti jednotlivým hrozbám, bezpečnostním rizikům či mimořádným událostem, a to v hlavně v případech kdy si s řešením těchto situací neporadí běžné síly a prostředky integrovaného záchranného systému. Dokument také hledá nové prostředky a postupy pro efektivnost pomoci v těchto situacích. (vlada.cz, 2023)

Základním prvkem je tedy SWOT analýza. SWOT analýza je analytická metoda, identifikuje silné a slabé stránky a zároveň také příležitosti a hrozby spojené s určitým projektem. Na tuto analýzu navazuje Paretova analýza. Paretova analýza je metoda, která má pomoci stanovit priority odstraňování hlavních problémů daného celku. Výstupem těchto analýz je tedy množství informací, které se použijí pro určení směru dalšího posunu v oblasti ochrany obyvatelstva. Tuto analýzu zpracovávají odborníci daných správních úřadů a také územní orgány. (vlada.cz, 2023)

Koncepce ochrany obyvatelstva vybrala pět nejdůležitějších priorit. Tyto priority jsou:

- občan,
- soukromé subjekty,
- ochrana kritické infrastruktury,
- věda, výzkum a inovace,
- definování nových úkolů a přístupů. (vlada.cz, 2023)

Cílem tohoto dokumentu je tedy zpracování opory pro systém ochrany obyvatelstva a využití maximálního potenciálu sil a prostředků České republiky. Světový trend ukazuje, že nynější hrozby nejsou jen přírodního nebo technického charakteru, ale čím dál více se objevuje podnět sociální. Je třeba brát v potaz také demografický obraz společnosti,

a současné dění. Analýzy jsou proto nedílnou součástí tvorby tohoto dokumentu a z výsledků se pak vytváří ideální nastavení nového směru rozvoje ochrany obyvatelstva. Dokument se tedy snaží o jasnou identifikaci jednotlivých hrozeb, ale také slabých míst v systému, navrhuje jejich posílení nebo úplné odstranění, zároveň navrhuje množství úkolů a opatření. Samozřejmě koncepce respektuje stávající legislativní požadavky a zákony. (vlada.cz, 2023)

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030

Aktuální koncepcí ochrany obyvatelstva je pak koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do 2030. Ta nahradila koncepci z let 2020 s výhledem do roku 2030. Koncepce byla 3. března 2021 projednána výborem pro civilní nouzové plánování. Následně pak 26. května 2021 byla bodem programu na jednání Bezpečnostní rady státu, poté byla 21. června 2021 schválena na schůzi vlády České republiky, a to usnesením č. 560. Hlavní myšlenkou a klíčovým motivem je připravený občan, připravený systém. Zaměřuje se zejména na zlepšení informovanosti občanů a připravenosti občanů samých. (hzcr.cz, 2023d)

Dokument vytyčuje 3 strategické cíle:

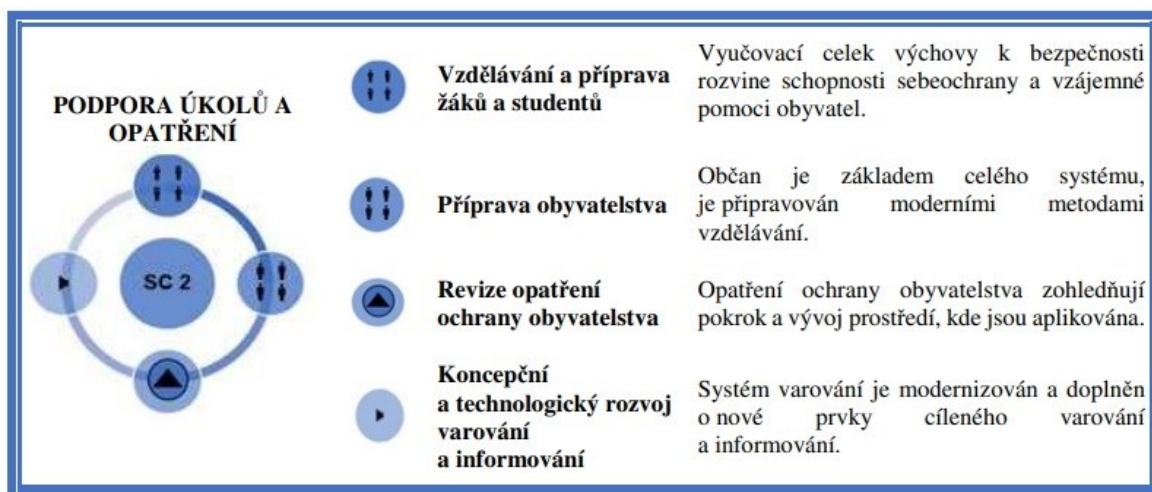
- rozvoj podmínek ochrany obyvatelstva,
- podpora úkolů a opatření,
- zvyšování účinnosti organizace. (hzcr.cz, 2023d)

Tyto cíle jsou klíčové oblasti změn pro nadcházející období. Pro naplnění těchto cílů bylo vytyčeno 12 základních úkolů ochrany obyvatelstva. Pro rozvoj podmínek ochrany obyvatelstva se vytyčily 4 základní úkoly.

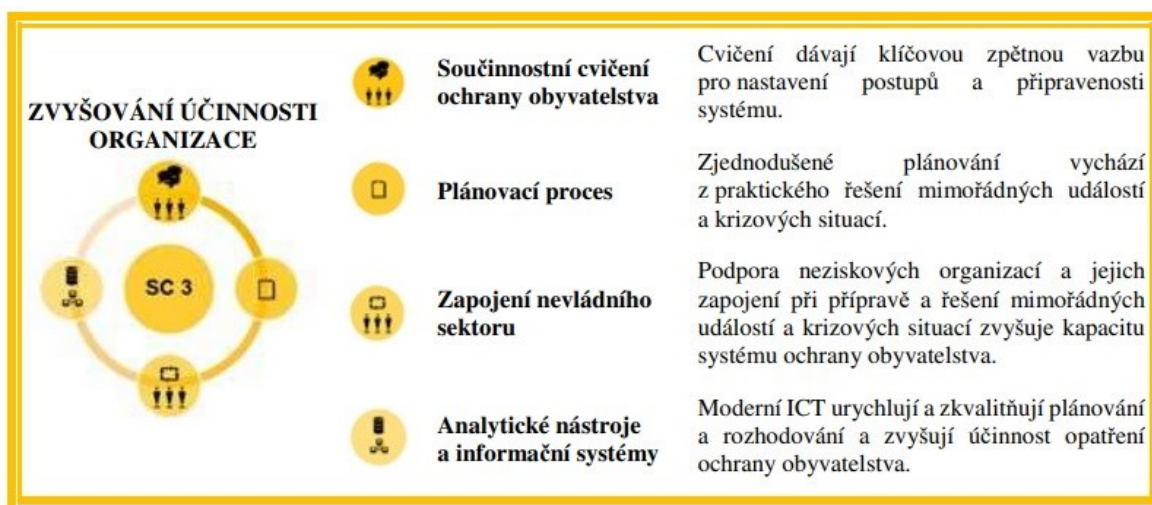
Obrázek 1: Rozvoj podmínek ochrany obyvatelstva (hzcr.cz, 2023d)

Pro podporu úkolů a opatření bylo vytyčeno taktéž po 4 základních úkolech.

Obrázek 2: Podpora úkolů a opatření ochrany obyvatelstva (hzcr.cz, 2023d)

Poslední 4 úkoly byly vytyčeny pro strategický cíl s názvem zvyšování účinnosti organizace.

Obrázek 3: Zvyšování účinnosti organizace ochrany obyvatelstva (hzcr.cz, 2023d)

Usnesení vlády č. 560 ukládá ministru vnitra a prvnímu místopředsedovi vlády zpracovat a předložit vyhodnocení plnění úkolů, stanovených v této koncepci, a to do posledního dne roku 2026. (hzcr.cz, 2023d)

1.2.3 Základní opatření ochrany obyvatelstva

Ochrana obyvatelstva plní úkoly, které jsou zejména v oblasti plánování, organizace a výkonu různých činností. Jejich účel je předcházet vzniku, zajišťovat připravenost na různé typy mimořádných událostí a krizové stavy a zároveň jejich řešení. Plní taktéž úkoly civilní obrany. Jedná se o úkoly související s ochranou života, zdraví, majetku, ale i životního prostředí při mimořádných událostech a krizových situacích, ať už vojenského nebo nevojenského charakteru.

Plnění úkolů civilní ochrany zahrnuje zejména varování a vyrozumění, evakuaci, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další úkoly nezbytné k zabezpečení ochrany života, zdraví, majetku a životního prostředí. (mvr.cz, 2023b)

Varování a vyrozumění

Jednotný systém varování a vyrozumění je budován již od roku 1991. Varování je především pro obyvatele České republiky. Tímto způsobem jsou předány informace do širokého okolí o blížící se nebo již probíhající hrozbě, popřípadě o postupu ochrany. Vyrozumění je pak předání informací příslušným záchranným složkám zejména integrovanému záchrannému systému. Základem tohoto systému jsou především poplachové sirény a místní informační sirény. Počet koncových prvků varování v České republice je nyní přes 9 600 (hzscr.cz, h, 2023). I přes velké číslo není pokrytí dostatečné a nepokrývá celé území České republiky. Dochází tedy ke snížení efektivity varování, a tedy i ke snížení správné odezvy na toto varování od obyvatelstva. Lze je rozdělit na jednotlivé prvky varování, a to elektronické sirény, místní informační systémy a rotační sirény. Nevýhodou především rotačních sirén je nemožnost vysílat hlasové tísňové informace. Do budoucna se předpokládá také využití elektronických informačních panelů k zobrazení varovných a tísňových informací, zároveň se rozšiřují prvky pro hendikepované osoby, a to osoby zrakově nebo sluchově postižené. Obměna jednotlivých prvků za prvky nové a modernější je velice pomalá a finančně nákladná. Doplňkové prvky varování pomocí veřejných sítí elektronické komunikace jsou stále ve fázi testování. Prvky založené na neakustických a informačních technologiích jsou využívány minimálně. Pro rychlejší distribuci nutných informací a varování a zajištění kontinuity informovanosti v reálném čase je vhodné zvážit využití jiných systémů na bázi elektronické komunikace, které budou schopny rychle a účinně reagovat a informovat obyvatelstvo o daném postupu a nebezpečí. (hzscr.cz, 2023h)

Pro potřeby testování připravenosti prvku varování a vyrozumění jsou organizována cvičení a prověřovací aktivity. Aktivity jsou především organizačně-technického charakteru. Zaměřují se zejména na varování a tísňovou komunikaci. Varování totiž úzce navazuje na další následná opatření na poli ochrany obyvatelstva. (hzscr.cz, 2023h)

V případě nepostačujícího varování jako účinného způsobu ochrany obyvatelstva se přechází k evakuaci obyvatelstva. (hzscr.cz, 2023h)

Evakuace

Evakuací se rozumí přemístění osob, zvířat, předmětů důležité kulturní hodnoty, technických zařízení, případně strojů a materiálu, které jsou nutné k zachování výroby nezbytných věcí z míst, kde jsou tyto věci ohroženy do předem vyhrazených míst, které zajišťují náhradní prostory pro ubytování, stravování v případě zvířat ustájení a místo pro uskladnění materiálu. Evakuace se týká všech, kteří se nacházejí na místech ohrožených danou mimořádnou událostí. Výjimku tvoří osoby, které se podílejí na záchranných práce, řízení evakuace, nebo vykonávají neodkladnou činnost. Přednostně se plánuje evakuace pro děti do 15 let, pacienty a osoby, které se nacházejí ve zdravotnických nebo v sociálních zařízeních, také osoby, které jsou zdravotně postižené a jejich doprovod. (hzscr.cz, 2023b)

Informace o provedení a způsobu evakuace se obmyšlené osoby dozví pomocí místního veřejného rozhlasu, popřípadě z vysílání Českého rozhlasu a televize. Vše je se odvíjí od dané situace, nicméně je vždy nutné respektovat nařízený způsob evakuace a jeho postup. Největším problémem vyhlášené evakuace je možnost vzniku paniky a dopravní zácpy, způsobené občany ve snaze co nejdříve opustit danou oblast. (hzscr.cz, 2023b)

Při zajišťování provedení evakuace mají náležité subjekty nebo orgány vymezené dílčí úkoly. Úkoly jsou, ale plněny v různé kvalitě a rozsahu. Organizační a koordinační složkou jsou v tomto případě HZS daného kraje a také obecný úřad obce, kde evakuace probíhá. Rozsah požadavků a úkolů na starostu dané obce, je v danou chvíli velké množství, což způsobuje nekomplexnost a neefektivitu plnění daných požadavků. Z tohoto důvodu jsou často zpracovány různé druhy operativní dokumentace, která má tuto činnost usnadnit a zefektivnit. Nicméně většinou v takových dokumentech chybí zpracování specifických postupů. Mezi tyto postupy patří například evakuace zařízení se sociální péčí, nebo domů s pečovatelskou službou, kde jsou nároky na evakuaci a personální zabezpečení větší. Dalším problémem jsou nevyřešené postupy při evakuaci domácích, exotických

a hospodářských zvířat. V neposlední řadě je také problémem řešení neuposlechnutí výzvy k evakuaci, a tedy řešení postihu za neuposlechnutí či absence nebo neúplnost evidence evakuovaných osob. (hzscr.cz, 2023b)

Na tento úkon, tedy evakuaci obyvatelstva z postiženého území, většinou navazuje další úkol, a to nouzové přežití obyvatelstva. Nouzové přežití může být realizováno nejen mimo místo ohrožené mimořádnou nebo krizovou situací, ale také přímo v místech ohrožené touto situací. (hzscr.cz, 2023b)

Opuštění svého obydlí

Po vyhlášení evakuace by měli občané, kterých se to týká, být v co možná nejkratším čase připraveni na evakuaci ze svého obydlí. Hasičský záchranný sbor České republiky doporučuje postupovat systematicky v některých věcech a připravit nejen sebe, ale i své obydlí, na odchod. Doporučovaný postup v tomto případě je:

- uzavřít veškeré přípojky energií, které jsou k domu připojeny, tedy vodu, elektřinu popřípadě plyn. Také uhasit otevřený oheň, pokud se v objektu nachází,
- shromáždit a zabezpečit nebezpečné látky a vzácné předměty, které si sebou nebudete brát,
- v případě nařízené evakuace bez domácích zvířat je předzásobit vodou a potravou, v případě evakuace s nimi je přichystat na evakuaci,
- pokud se ve vaší domácnosti nacházejí děti, pokuste se jim situaci vysvětlit, připravit evakuační zavazadlo pro ně a pro jistotu jim do kapsy nebo na krk zavěsit cedulku se jménem, s adresou a dalšími identifikačními údaji nebo kontaktem na vás, popřípadě vaše blízké,
- připravte své evakuační zavazadlo, pro urychlení této části je vhodné mít již evakuační zavazadla připravena ještě před začátkem krizové situace,
- uzavřete okna, dveře a zabezpečte nejlepším možným způsobem vaši nemovitost,
- ověřte stav připravenosti vašich sousedů a okolí, pokud je to možné, nabídněte jim pomoc s přípravou,
- poslední důležitá věc, na kterou nelze zapomenout, je postupovat dle pokynů orgánů řídící proces evakuace. (hzscr.cz, 2023b)

Nouzové zavazadlo

Evakuační zavazadlo, BOB neboli bug out baggage, všechny termíny označují stejnou věc, a to nouzové zavazadlo. Průměrně by zavazadlo mělo být dostačující na 2 až 3 dny

a nemělo by přesáhnout váhu 25 kg pro dospělé osobu, 10 kg pro dítě do 15 let. Základní obsah zavazadla lze rozdělit do 10 kategorií:

- hygiena,
- jídlo, pití a jídelní potřeby,
- komunikační prostředky,
- léky, zdravotnický materiál
- oblečení,
- osobní doklady, dokumenty a cennosti,
- osvětlení,
- potřeby na spaní,
- potřeby pro domácí mazlíčky,
- zábava. (hzscr.cz, 2023b)

Podrobnější obsah je uveden v příloze PI.

Nouzové přežití obyvatelstva

Dočasný způsob přežití obyvatelstva postiženého nějakým typem mimořádné nebo krizové události. Pod toto opatření také patří další přidružené úkoly pro ochranu obyvatelstva, a to zajištění nouzového ubytování, zajištění základních služeb pro obyvatelstvo, zásobování potravinami a pitnou vodou, ale také energiemi, popřípadě taktéž poskytnutí humanitární pomoci. Jak v tomto případě postupovat, je obsaženo zejména v havarijních plánech jednotlivých krajů. Plán je vždy zpracován na centrální, krajské a místní úrovni.

Jedním z omezujících faktorů v tomto systému nouzového přežití je nedostatečnost vymezení časového, obsahového, ale také finančního rámce. (hzscr.cz, 2023e)

Nouzové ubytování

Zajištění náhradních ubytovacích prostor pro ubytování nezbytného množství evakuovaného obyvatelstva. Využívá se zejména, pokud není možnost nechat obyvatelstvo postižené mimořádnou nebo krizovou situací ve svých domech, nebo u příbuzných či sousedů mimo zasaženou lokalitu. (fbi.vsb.cz, 2023)

Primárně se nabízí takové objekty, které základní a nezbytnou vybavenost pro uspokojení základních potřeb mají. Jedná se tedy o hotely, ubytovny nebo rekreační zařízení. pro nouzové ubytování lze využít i objekty, které na tuto možnost nejsou primárně určené, ale pro tyto účely byli dočasně upraveny a vybaveny. po úpravách a dovybavená tak

splňují požadavky pro ubytování, nocování, odpočinek a hygienické potřeby ubytovaných osob. Zároveň tyto objekty jsou schopny pojmut velké množství osob. Objekty, které lze brát v úvahu, tvoří především sportovní haly, tělocvičny nebo školy. Méně užívanými ubytovacími zařízeními pak mohou být i stany, lehátkové vlakové soupravy nebo karavany. (fbi.vsb.cz, 2023)

Nicméně všechny tyto objekty a zařízení musejí nejdříve splnit několik kritérií:

- dostatečná kapacita toalet a koupelen včetně hygienických potřeb,
- dostupnost k objektu po příjezdové komunikaci,
- minimální plochu 4 m² na osobu,
- možnost připojení nebo připojitelnost na zdroje vody, elektřiny a kanalizační síť,
- oddělené prostory pro přípravu stravy a ubytování. (vzdelavani-dh.cz, 2023b)

Přípravu a realizaci zajišťuje zejména Hasičský záchranný sbor daného kraje ve spolupráci s orgány dané obce. Starosta po úvaze může přizvat jednotku sboru dobrovolných hasičů dané obce na výpomoc. Dalšími přizvanými pro plnění úkolů jsou právnické i fyzické osoby, občanská sdružení, neziskové organizace a provozovatelé využívaných objektů. (vzdelavani-dh.cz, 2023b)

Pro jednodušší orientaci je na místě objekt označit nápisem „nouzové ubytování“, popřípadě směrovkami navést příjezdějí k objektu. Zároveň je vhodné na místě zřídit a řádně označit místo pro poskytování zdravotnické pomoci. Na místě je také pravidelné a dostatečné informování ubytovaných o dění, stavu i průběhu události, zároveň počítat také s panikou, nevhodným chováním, konflikty nebo jazykovou bariérou. Další problémy by také mohla vyvolat ubytovaná domácí zvířata. (hzscr.cz, 2023e)

Nouzové zásobování základními potravinami

Nezbytnou součástí péče o obyvatelstvo v nouzovém režimu přežití je zajištění dodávek základními potravinami. Pro tyto účely lze využít nejlépe stravovací zařízení v místě nouzového ubytování nebo mobilní stravovací zařízení ve stylu polní kuchyně. V případě nouzového přežití obyvatelstva je nutné počítat i s výpadky dodávek potravin, a je tedy nutná regulace množství potravin na osobu. Nicméně toto opatření není jen z důvodu výpadků dodávek těchto potravin, ale i z finanční zátěže, které toto opatření představuje pro státní rozpočet a hospodářství. (vzdelavani-dh.cz, 2023f)

Nouzové zdroje pitné vody

V důsledku mimořádné nebo krizové situace někdy dochází také k výpadku zásobování pitné vody běžnou cestou, ať už vodovodním řádem, studnou nebo vrtem. V tomto případě je požadavek vyslán na Statní správu hmotných rezerv (dále jen SSHR), která disponuje prostředky na zajištění dodávek pitné vody. V případě nedostatečné kapacity ze strany SSHR je využito balené pitné vody, nebo mobilních prostředků pro úpravu pitné vody ze skladů vyčleněných pro humanitární pomoc. Popřípadě se využije věcné pomoci od právnických osob nebo podnikajících fyzických osob s uzavřenými příslušnými dohodami o poskytnutí osobní a věcné pomoci. (vzdelavani-dh.cz, 2023e)

Nouzové základní služby obyvatelstvu

Jedná se zejména o takové služby, které jsou potřeba průběžně opakovat nebo poskytovat. Jedná se zejména o poskytování informací o celkové situaci a případném postupu, sociální, veterinární služby, a další nutné služby a materiály nezbytné pro zajištění potřeb nouzově ubytovaných obyvatel. (vzdelavani-dh.cz, 2023c)

Nouzové dodávky energií

Pro zajištění lepšího komfortu ubytovaných, zejména v objektech, které nejsou připojeny do elektrické sítě, nebo je tato dodávka je přerušena, je třeba zajistit dodání jiným způsobem. Elektrická energie je nejzákladnější formou, protože z ní lze poskytovat jak tepelné, tak světelné zabezpečení. Pokud nelze využít dodávky již zbudovanou stálou sítí, lze využít náhradní formy, a to například dieselovými nebo benzínovými generátory. (vzdelavani-dh.cz, 2023d)

Kontejner nouzového přežití

Kontejner je určen k poskytnutí efektivní a časově nejkratší možné pomoci. Nicméně je určen ke krátkodobému užití a jeho kapacita je omezena. Na krajské úrovni po celé republice je takových kontejnerů jen 17 kusů, a to s různou mírou kapacity. Maximálně tyto kontejnery dokážou pojmut pouze 850 lidí, což při rozsáhlé krizové situaci může být nedostatečné. Kontejner je vybaven základním materiálem, stravovací částí a také částí pro provádění osobní hygieny, zároveň obsahuje materiál pro předlékařské ošetření. Výhodou je možnost propojení více kontejnerů mezi sebou a možnost připojení na elektrickou síť. (pozary.cz, 2014)

Obrázek 4: Kontejner nouzového přežití (pozary.cz,2023)

Humanitární pomoc

Jedná se o souhrn dobrovolných opatření, kterou poskytují nejen jednotlivci, ale i skupiny, spolky, státní i nestátní organizace. Opatření zahrnují materiální, zdravotní, sociální, právní nebo duchovní pomoc obyvatelstvu, které je zasaženo mimořádnou nebo krizovou událostí. Tato pomoc je bezplatná a má za cíl zlepšit životní podmínky postiženého obyvatelstva. (vzdelavani-dh.cz, 2023a)

Vzdělávání v oblasti nouzového přežití

Z nynější koncepce ochrany obyvatelstva vyplývá, že dosavadní systém není dostatečný a je potřeba se této oblasti aktivně věnovat. Stát se zavazuje chránit životy, zdraví, majetek i životní prostředí. Je to jedna z jeho základních povinností. Avšak do doby příjezdu složek IZS na určité místo je občan odkázán na své vlastní schopnosti a znalosti. Tyto schopnosti a znalosti mohou velmi významně ovlivnit výsledky dopadu vzniklé situace. Příprava a vzdělávání obyvatelstva jsou nyní realizovány ve dvou rovinách. Jedna rovina je pravidelné vzdělávání žáků a studentů v rámci standartního vzdělávacího procesu. Na tu navazuje druhá rovina, a to projekty, programy a akce, které mají sloužit k podpoře standartního vzdělávacího procesu. Opomenout nelze také programy, projekty a akce sloužící pro širší veřejnost a nejsou tedy součástí standartního vzdělávacího procesu. (vlada.cz, 2023)

Do procesu vzdělávání se začleňují i další vzdělávací aktivity, které jsou tematicky blízké ochraně obyvatelstva, ale jsou cílené na řešení velkého spektra možných nebezpečí. Součinně se na tom podílí také další resorty. V oblasti zdraví tyto aktivity zajišťuje ministerstvo zdravotnictví. V případě přípravy občanů k obraně státu tuto aktivitu zajišťuje resort ministerstva obrany. Pro nové hrozby a prevenci kriminality pak vše zajišťuje resort ministerstva vnitra. Ministerstvo dopravy zajišťuje vzdělávání v oblasti bezpečnosti silničního provozu. Klíčovým aktérem v oblasti vzdělávání zejména mládeže je resort ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, který má za úkol začleňování jednotlivých problematik do systému vzdělávání. Resort člení jednotlivé rámcové vzdělávací programy do dílčích vzdělávacích programů, což ve výsledku je velice zpracovatelsky náročné. To je, jak ukazují jednotlivé výběrové šetření České školní inspekce, velice neefektivní. (vlada.cz, 2023)

Hasičský záchranný sbor ČR dále realizuje vlastní vzdělávací programy, věnují se koordinaci preventivní výchovné činnosti. Spolupracují na přípravě těchto programů s krajskými úřady a také dalšími složkami IZS. V průběhu let vznikly vzdělávací a výcviková centra, většinou pod názvem „Centra zdraví a bezpečí“. Tato centra mají podobu malých měst s kompletní infrastrukturou a vybavením, které umožňují realizaci specifických scénářů. Tato zázemí poskytují možnost teoretické i praktické přípravy v rámci prevence a přípravy na různá rizika. Nedílnou součástí jsou také mediální výstupy z produkce HZS ČR. Mediální výstupy HZS ČR mají posílit komunikační kanál pro předání informací a zvyšovat tak připravenost obyvatelstva. Tento způsob by měl být přijatelnější a spotřebitelsky atraktivní. HZS ČR se snaží držet krok s moderní dobou a přiblížit tak dané informace obyvatelstvu formou jim blízkou. (vlada.cz, 2023)

1.3 Rešerše dostupných zdrojů

CÍLEK, Václav, ŠMIKMÁTOR, Ferdinand, JURÁNEK, Josef, HEINZ, Lukáš, HORKÝ, Petr. Ruka noci podaná: základy rodinné a krizové připravenosti. ISBN 978-80-7363-914-3

Tato publikace v České republice je vůbec první publikací, která je zaměřena na obyčejného člověka a rodinu. Zabývá se krizovou připraveností a její důležitou rolí v životě člověka. První část knihy se zaměřuje na povahu lidí, kteří jsou predispozičně schopni krizové situace přežít a jak při tom jednají. V druhé části se vyskytují praktické návody, jako je například dezinfekce vody, skladování potravin či vytvoření místnosti

v době, která je tepelně stabilní. Jsou zde rozepsány i typy rychlých krizí, které se mohou vyskytnout v každé domácnosti během okamžiku. Tyto krize autoři knihy rozdělili na kategorie, a to neočekávanou událost, blackout, epidemii a sociální bouře a jednu kategorii události vyhradili pomalu vznikající události, a to úplnému rozpadu společnosti. Publikace byla připravována několik let za pomoci vědce, zabývajícího se již několik let těmito situacemi samými, policista s mnohaletou praxí v oboru, polárník, který zdolal pěšky Grónsko a člen krizového štábu, který se zabýval povodněmi, ale také plánoval a vedl tým Blackout. Kniha v této práci je využita v několika kapitolách a podkapitolách. Zejména v kapitole 2. Aktuální úroveň připravenosti obyvatelstva České republiky a jeho podkapitolách. (Cílek et al., 2018)

FOLDYNA, Libor, Ing. Nouzové přežití.

Tento dokument s názvem „Nouzové přežití“ je studijním materiálem vypracovaným pod záštitou katedry bezpečnostního inženýrství na Fakultě bezpečnostního inženýrství Vysokého učení technického v Brně. Obsahem dokumentu jsou praktické rady a návody pro přežití mimořádných situací. Dokument také obsahuje základní zásady přežití, nouzové zásoby potravin a vody nebo záchranné práce a evakuaci. Celkově se jedná o užitečný dokument pro případ krizové situace. Dokument v této práci byl využit v podkapitole 1.2.3 Základní opatření ochrany obyvatelstva. (Foldyna)

Koncepce ochrany obyvatelstva pro rok 2020 s výhledem do roku 2030

Jedná se o dokument přijatý v roce 2015 vládou České republiky. Jeho obsahem je strategie pro přípravu na mimořádné události a krizové situace, které svým působením mohou ohrozit zdraví, životy, majetek obyvatelstva nebo životní prostředí. Dokument stanovuje základní principy ochrany obyvatelstva. Mezi ty patří ochrana zdraví a života obyvatelstva, majetku, ale také ochranu kritické infrastruktury a životního prostředí. Důraz tento dokument vkládá na prevenci, tedy na včasnou identifikaci a odvrácení blížícího se nebezpečí, také na koordinaci jednotlivých složek, které se na řešení krizové situace podílejí. Koncepce zahrnuje několik oblastí jako například ochrana obyvatelstva před katastrofami a haváriemi, zabezpečení krizové infrastruktury, koordinace státních orgánů, orgánů samosprávy a jednotlivých složek IZS, ochrana životního prostředí a zajištění výcviku a vzdělání pro příslušníky IZS a obyvatelstvo. V této práci byl dokument využit v kapitole 1.2.2 Koncepce ochrany obyvatelstva. (vlada.cz, 2023)

Koncepce ochrany obyvatelstva pro rok 2025 s výhledem do roku 2030

Tento dokument navazuje na předešlou koncepci ochrany obyvatelstva pro rok 2020 s výhledem do roku 2030. Smyslem koncepce pro rok 2025 s výhledem do roku 2030 je tvorba podmínek pro bezpečný život všech občanů státu. Dokument představuje nový pohled na celkovou problematiku ochrany obyvatelstva. Ochrana obyvatelstva není vnímána pouze v mezích, jakou vytyčila definice v zákoně č. 239/2000 Sb., o IZS, ale odráží probíhající nebo předpokládané vývojové trendy a přijímá možnost vzniku neočekávaných krizových situací s velkým dopadem na společnost. Jedná se tedy o širší pohled. Kdy celý systém staví na významnosti prevence, připravenosti a také odezvy vůči mimořádným událostem a krizovým situacím. Jako součást celku nejsou vnímány jen orgány státní správy, územní samosprávy, právnické a podnikající fyzické osoby, ale také občané samotní. Dokument si stanovil tři strategické cíle ochrany obyvatelstva, které představují hlavní oblasti, kde je třeba změn v nadcházejícím období. Tyto tři cíle stanovil dokument takto: rozvoj podmínek, podpora opatření a úkolů a zvyšování účinnosti organizace. pro každý tento segment vytyčil dokument 4 základní úkoly. Dohromady celkem 12 úkolů, které mají zabezpečit zlepšení nynější situace na poli ochrany obyvatelstva. V této práci se dokument využil zejména v části 1.2.2 a také v části 1.2.3 základní opatření ochrany obyvatelstva. (hzcr.cz, 2023d)

ŠTRBA, Vojtěch. Prepping, aneb buďte připraveni. ISBN 978-80-7568-337-3

Publikace popisuje fenomén preppingu a také překládá praktické rady pro připravenost na různé krizové situace. Publikace je rozdělena do kapitol dle typů krizové situace, Zároveň se publikace zabývá fyzickou, ale i psychologickou přípravou v otázce preppingu. Apeluje na důležitost mentální připravenosti na krizové situace. Kniha obsahuje velké množství praktických návodů a rad ohledně zásob potravin a vody a přípravě vlastních nouzových plánů pro případy krizové situace. Publikace také obsahuje výhody preppingu jako například pocitu většího bezpečí a sebejistoty nebo nezávislosti. V této práci se kniha využila zejména v kapitole 2 Aktuální úroveň připravenosti obyvatelstva České republiky a jejich podkapitolách 2.1 Preppers, 2.1.1 Základy prepperství a také v podkapitole 2.2. Ostatní obyvatelstvo. (Štrba, 2021)

RAWLES, James Wesley. The ultimate prepper's survival guide. ISBN 978-17-8739-342-4

Publikace je kompletní příručkou nejen pro preppers a přežití v krizových situacích. Autorem knihy je Jay Cassell, ale tuto publikaci vydal pod pseudonymem Rawles, J. Wesley. Publikace obsahuje praktické rady a užitečné typy, jak se připravit na mimořádné události a krizové situace. Zahrnuje velké množství témat od skladování potravin, vody přes přístřeší, první pomoc, až po sebeobranu a komunikaci. Celé publikace je založena na osobních zkušenostech a také výzkumu autora. Obsahuje skutečné příběhy a případové studie, které vykreslují důležitost připravenosti. Je zde také zmíněna důležitost mentální připravenosti a pozitivního myšlení, ale také praktických dovedností. Všechny tyto aspekty napomáhají rodinám a jednotlivcům zůstat v bezpečí, a dokonce prosperovat během krizových situací. V této práci publikace byla využita v kapitole 2.1.1 Základy prepperství. (Rawles, 2020)

1.4 Dílčí závěr

Jak historie ukazuje, potřeba chránit své obyvatelstvo je součástí lidstva už dlouhé roky, a to nejen v České republice, ale i po celém světě. Avšak je nutné neustále tento vývoj přizpůsobovat a formovat potřebám dnešní společnosti. Bez vlastního obyvatelstva by stát nemohl existovat. Je tedy v samotném zájmu státu své obyvatelstvo chránit. V historii je několik milníků, které rapidně měnily tehdejší postupy, ať už je to vznik CPO nebo civilní obrana, nebo přijetí zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Největší posuny aktuální doby se udály kolem roku 2000, a to přijetím krizového zákona č. 240/2000 nebo zákona č. 239/2001Sb., o IZS a dalších právních norem, které vydefinovaly krizové stavy a jednotlivé postupy.

Pozitivem v této oblasti problematiky je pak reálný zájem státu na celkovém a efektivním zlepšování v této oblasti, a to nejen postupy a opatřeními, které se využívají při probíhajících mimořádných událostech a krizových stavech, ale zejména aktivním využitím prevence jak ve směru vzdělávání občanů, tak i samostatným předcházením vzniku těchto událostí. Dalším pozitivem je spolupráce členských států Evropské unie a využívání zahraniční pomoci a spolupráce v tomto odvětví.

Negativem v této oblasti je pak zejména laxní zájem obyvatelstva na vlastní připravenosti, kdy se občané spoléhají na pomoc složek IZS, ale také státní pomoci. Rovněž vydávání

jednotlivých právních norem je zdlouhavým procesem, což je sice správné, ale spousta právních norem je zastaralá a je třeba jejich aktualizace.

2 AKTUÁLNÍ ÚROVEŇ PŘIPRAVENOSTI OBYVATELSTVA ČESKÉ REPUBLIKY NA NOUZOVÉ PŘEŽITÍ

Aktuální úroveň připravenosti obyvatelstva je nyní stěžejním bodem koncepce ochrany obyvatelstva pro rok 2025 s výhledem do roku 2030. To ukazuje, že vláda ČR si je vědoma nedostatků v této oblasti. Je na místě se zajímat o šíření informací o tomto tématu. Jedním z problémů je nedostatečná informovanost obyvatelstva, na kterou navazuje taktéž finanční a logistická stránka celé věci. Vzdělávání žáků a studentů je prvním krokem, nicméně je důležité tyto informace poskytnout i starším lidem. Predispozice obyvatelstva na přežití v krizových situacích závisí na množství různých faktorů, které celou připravenost ovlivňují. Hlavními faktory ovlivňující připravenost mohou být:

- Vzdělání a informovanost
 - Lidé, kteří se více zajímají a mají vyšší informovanost v této problematice, jsou na případné krizové situace lépe připraveni.
- Zkušenosti z minulosti
 - Ti, kteří už mají za sebou nějakou krizovou situaci, mají v povědomí, jak se zachovat při takových situacích v budoucnosti.
- Zdravotní a fyzický stav jednotlivce
 - Důležitou roli nejen při přípravě, ale zejména již při probíhající krizové situaci hraje zdraví a fyzická kondice jednotlivce. Z logického hlediska lidé, kteří mají dobré zdraví a lepší kondici, jsou schopni na tyto situace pružněji reagovat.
- Psychická stabilita a odolnost
 - Lidé, kteří mají lepší psychickou stabilitu a odolnost, jsou více připraveni a lépe se přizpůsobují změnám, které mnohdy nastávají při řešení krizových situací. Také jsou odolnější ke stresu, které tyto situace přináší.
- Komunitní a sociální síť, podpora rodiny a přátel
 - Lepší šance na přežití a zvládnutí krizových situací mají lidé, kteří mají velkou základnu opory a pomoci ve své komunitě, v rodině a přátelích.
- Připravenost a materiální výbava
 - Důležitým faktorem je taktéž samotná připravenost a materiální výbava jedince. Lidé, kteří jsou na tyto situace vybaveni a připraveni, zvyšují své šance na přežití krizových situací bez větších problémů.

Každá krizová situace má své specifické okolnosti a faktory, které ovlivňují schopnost obyvatelstva přežít. Je důležité na obyvatelstvo apelovat, aby se aktivně samo na tyto případy připravovalo. Také je důležité, aby při krizové situaci sledovali aktuální informace a pokyny od místních orgánů nebo orgánů IZS. (vlada.cz, 2023)

2.1 Preppers

Název hnutí je odvozen od anglického slova prepare, tedy připravovat se. Odtud bylo odvozeno slovo prepping, a tedy i název hnutí, Preppers. Jedná se o hnutí, které vzniklo v americké společnosti v druhé polovině 20. století. Americký stát v době studené války své občany nabádal k tomu, aby se aktivně připravovali na možnost jaderného výbuchu. Občané ve svých domech nebo v jeho těsné blízkosti začali budovat kryty. Vytvářeli zásoby potravin a vody. Po skončení druhé světové války však nejen Spojené státy americké, ale i Sovětský svaz dále rozvíjely zbrojní průmysl. Nastalo tedy období studené války. Tyto kryty zůstaly, a i další úpravy domu nebyly nevyužity. I později je obyvatelstvo využilo, tentokrát k ochraně proti přírodním katastrofám. Americký kontinent je sužován záplavami, tornády a dalšími přírodními katastrofami. Výsledkem takových přírodních úkazů může být odříznutí od infrastruktury, jídla i pitné vody. Tyto hrozby tedy motivují lidi k tomu, aby byli připraveni na každou možnou hrozbu. Z amerického kontinentu se pak tato myšlenka rozšířila po celém světě. (Štrba, 2021)

V České republice se toto hnutí ujalo také. V současné době se tímto hnutím inspiruje čím dál více obyvatel. V ČR se nevyskytují tyto katastrofy v tak velkém měřítku a rozměru, nicméně i přesto jsou to hrozby, se kterými je potřeba počítat. Aby člověk pocítil určitý diskomfort, omezení a nedostatek, stačí málo. Běžně tento diskomfort dokáže vytvořit i narušení dodávek energií. I když se jedná o narušení jen v rádech hodin, je již pocit omezení přítomen. V roce 2020 obyvatelstvo České republiky pocítilo diskomfort v oblasti dodávek potravin v obchodních řetězcích po celé České republice. Na konci roku 2022 byl velký výpadek dodávek léčiv, jednalo se zejména o léky pro děti na horečnaté stavy. (Štrba, 2021)

Za prepera tedy lze považovat každého, kdo se nějakým způsobem na možné hrozby připravuje. Prepper se vyznačuje širokou škálou znalostí přípravou, uchováváním jídla počínaje a zahradničením konče. Mezi dovednosti mohou patřit také znalosti o alternativních zdrojích a jejich výrobě, nebo znalosti o kyberprostředí a ochraně svých dat a financí i v internetovém prostředí a mnoho dalšího. Nicméně být připravený

neznamená být připravený jen na ty nejhorší možné scénáře. Prepper nutně neznamená mít nahromaděno doma velké množství potravin, zbrojního arzenálu a střeliva. Může se jednat i o koníček, životní styl a uvažování. Prepperství jsou nikdy nekončící úvahy a hledání řešení o jakémkoliv problému, ale především sebezdokonalování se. Přidanou hodnotou této přípravy je skutečnost, že takového člověka pak jen těžko jakákoliv událost zaskočí. (Štrba, 2021)

Ačkoliv se lidé připravují a využívají k tomu příručky pro prepperství a knihy jim podobné, mnohdy se za Preppry nepovažují, a to zejména z důvodu, že momentálně je tento pojem v trendech, a většina takových lidí ráda žije mimo popularitu, protože ta s sebou nese nebezpečí. (Štrba, 2021)

2.1.1 Základy prepperství

Jedná se o základní obecné znalosti, na které se postupně nabalují další poznatky a znalosti. Tyto základy jsou jednoduché a je možné se jimi inspirovat v přípravě na různé typy krizových situací. Mnohdy jsou to věci, které přijdou všem logické, ale v případě probíhající krizové situace jsou přípravy nedocenitelné. (Rawles, 2020)

Vytyčení všech možných situací ve svém okolí

Prvním krokem je vytyčení situací, které mohou nastat. Nemusí se jednat vždy o krizové situace velkého rozsahu, jako jsou záplavy nebo vichřice a jiné podobné situace většího rozsahu. Může se jednat i o věci, které nás mohou potkat ve všední den. Mezi tyto krizové situace patří zejména dopravní nehody, kolony na dálnici, přerušení dodávek energií (elektrina, voda, plyn nebo dodávka tepla) nebo požár. (Štrba, 2021)

Zachovat klid

Důležitý krok, který je nutný ve všech případech a u všech typů krizových situací, je zachovat klid. Panika v tomto případě nemá místo a celý postup a proces zvládnutí situace jen ztěžuje. V případě, že jste v oblasti, kde se určité jevy opakují, připravte si pro tyto situace plán. Není moudré se vrhnout do pomoci a záchrany bezhlavě, je třeba myslet na vlastní bezpečnost. (Štrba, 2021)

Vlastní bezpečnost

Vlastní bezpečnost neznamená jen v dané situaci, ale také při běžném životě. Není třeba, aby okolí vědělo o přípravě a zásobách. Může to znamenat nebezpečí v případě krizové

situace. Například dojdou potraviny v obchodních řetězcích, ale sousedé, ač se běžně zdají velice milí, tak v případě, že o zásobách vědí, mohou vyvolat potíže. Budou vyžadovat pomoc, v případě vypjaté situace dokonce pod pohrůzkami násilí. Všímavost svého okolí je dobrým krokem nejen pro vyhodnocování situace a přípravu, ale naopak je na místě se zbytečným konfliktům vyhýbat. Pokud již na konflikt dojde, je třeba se bránit. Nicméně není třeba setrvávat v místě konfliktu. Pokud to lze, vyvázání se z konfliktu, případně cílená sebeobrana a následný útěk, je správným krokem. (Štrba, 2021)

Správné vybavení

Mezi připravenost také patří mít vybavení, které se může hodit mít u sebe, například krabičku poslední záchrany (dále jen KPZ), nejlépe v několika provedeních. Pro běžný pohyb ve městě je dobré mít určitý typ KPZ, do přírody zase jinak vybavenou KPZ. Do města není třeba, aby KPZ měla potřeby na rozdělání ohně. Obdobou KPZ může být every day carry (dále jen EDC). EDC bývá z pravidla větší a pojme více obsahu. EDC lze více upravit potřebám nositele. (Rawles, 2020)

Evakuační zavazadlo

Evakuační zavazadlo bylo zmíněno i výše v kapitole 1.2.3 a v příloze P I. Nicméně je součástí připravenosti na krizové situace. Lze mít i několik kusů a vybrat v případě potřeby jen to správné. Lišit se mohou například skladbou sezónního oblečení. (Štrba, 2021)

Sirény

Mezi potřebné znalosti je nutné zahrnout i sirény a to, co jejich hlášení nebo zvuk signalizuje. Zkouška probíhá vždy první středu v měsíci kolem 12. hodiny polední. Zkouška je předem řádně ohlášena. Nicméně v případě, že zkouška ohlášena není, je třeba zpozornit. V ČR se setkáváme se dvěma typy hlášení, a to s všeobecným poplachem, který je pro celou obec, a pak s požárním poplachem, který je zejména pro složky IZS, a to především pro záchranný hasičský sbor ČR. Obecné zásady pro všeobecný poplach:

- respektovat vydané nařízení od interesovaných složek a obce,
- nerozšiřovat mylné, poplašné či neověřené informace,
- varovat nejbližší okolí,
- nevyužívat zbytečně telefonní síť,
- nepodceňovat vzniklou situaci,
- pomoc okolí, je-li to nutné,

- upřednostnit život před majetkem,
- uposlechnout pokyny dané od složek IZS či obce. (Mvcr.cz, 2023)

Zabezpečení domova

Zabezpečení domova je další aspekt, který je nutné brát v potaz. Správným zabezpečením lze předejít krádeži, ohrožení života nebo rabování. V případě elektronického zabezpečení domova je nutné brát v potaz alternativní zdroj pro správnou a kontinuální funkci zabezpečení. V případě výpadku dodávek energií, jakékoliv z komodit, je připravenost na tyto situace nedocenitelná. Netřeba v takové případě slevovat ze svých nároků ve velké míře nebo pociťovat diskomfort. Zajištění náhradních zdrojů světla, tepla, elektrické energie a také zásoby potravin a pitné vody jsou tedy právním krokem k přípravě. Alternativní zdroje elektrické energie nejen že pomohou snížit náklady na provoz domácnosti, ale v případě výpadku dodávek energie dokáží zajistit kontinuitu v užívání domácnosti v běžném či lehce úsporném režimu. (Štrba, 2021)

Léky, zdravotní potřeby a hygiena

V potaz je třeba brát zásoby léků, zdravotních potřeb a hygieny. Nejedná se pouze o zásobu léků, které se běžně užívají. Jedná se o zásobu léků na běžné bolesti hlavy, střevní potíže, horečky a podobné stavy, které při běžném průběhu lze zvládnout v domácích podmínkách. Zásoba základních zdravotních potřeb, pro drobná zranění nevyžadující lékařskou péči, je nedocenitelná i při běžném životě, o to více v krizových situacích. Pro předcházení onemocnění, ale také pro komfort, je vhodná zásoba obvazového materiálu, sterilních roušek apod. Podobné je to i s hygienickými potřebami. Zásoba těchto potřeb zajistí i lepší psychickou stabilitu jedince. (Rawles, 2020)

První pomoc

Znalost základů první pomoci by měla být plošná, ačkoliv se tak neděje. Spousta obyvatel podlehne panice, nejsou schopni předat potřebné informace složkám IZS, ani první pomoc poskytovat. Nicméně při poskytování první pomoci je stále důležité myslet na vlastní zdraví a život. Na tísňové lince jsou vyškoleni k tomu, aby dokázali dávat pokyny a vedli osobu, která první pomoc poskytuje. Nicméně zde chybí vizuální kontrola, tedy nejsou schopni například říci, zda jsou položené ruce při nepřímé srdeční masáži umístěny správně. Vlastní vzdělávání, nejlépe zkušenosti, jsou tedy obrovským přínosem pro poskytování pomoci. (Štrba, 2021)

Všechny výše uvedené prvky jsou holým základem prepperství. Nicméně jsou to takové základy, které jsou zvládnutelné a dokáží usnadnit zvládnutí dané krizové situace. Nejedná se jen o vybavení a potřeby, ale zejména o psychické nastavení a přípravu. (Štrba, 2021)

2.2 Ostatní obyvatelstvo

Ostatní obyvatelstvo většinou hrozby nepovažuje za tak důležité, aby se na ně připravovali. Popřípadě se připravují částečně, jen na určité věci. Nejvíce obyvatelstva spoléhá na štěstí, že žádná krizová situace nenastane, nebo se jich nebude týkat. S rozvojem společnosti nicméně roste zájem o alternativní zdroje energie, a z toho plynoucí úspora na měsíčních platbách za ně. Někteří občané se částečně předzásobují potravinami, a to zejména z důvodu vysokých cen potravin, či z důvodu jejich častého nedostatku v nejbližších nákupních řetězcích. Ačkoliv obce, kraje i ORP mají mít zpracovány plány pro výskyt takových událostí, vychází zejména ze své geografické polohy, historie a infrastruktury, které se v oblasti nachází. Běžný občan o těchto plánech mnohdy netuší a nezajímá se o možnosti, které tyto plány nabízí. Nejčastější ohrožení, se kterým se běžný občan ČR setkává, jsou zejména záplavy, požáry a výpadky dodávek energií. Ti, které tyto věci zažili častěji, jsou více nakloněni k přípravě na možnost opakování se této hrozby a připravují se více než ti, kteří nic takového nezažili. (Cílek et al., 2018)

Celonárodní připravenost je vizí mnoha států. Avšak dosažení kýženého výsledku je velice vzdálené. Množství rizik, na které je nutné se připravit, má široké spektrum. Základem toho všeho je správná, efektivní a cílená komunikace napříč organizacemi, ale také s obyvatelstvem. Historie i zkušenost ukazuje, že pro změnu přemýšlení zejména obyvatel, kterých se to nejvíce týká, je třeba, aby se daná krizová situace opakovala alespoň třikrát za sebou v rozmezí 10 až 20 let. Systém přípravy se pak zlepší. Pokud má občan i stát určitou vizi a ponětí o krizových situacích, ať už v rozměru osobním, komunitním nebo národním, reaguje rychleji a pružněji. (Cílek et al., 2018)

Vybrané krizové situace v České republice

V roce 2016 Brno postihla krizová situace, a to kontaminace veřejného vodovodu. V tu chvíli narostla poptávka o balenou vodu v obchodních řetězcích, které následně zely prázdnou. Zapříčinil to i nedostatek podaných informací občanům a také z obavy obyvatelstva. Většina občanů, které se toto týkalo, nevěděla, že daná voda, ač kontaminovaná, se po převaření stala opět pitnou. Tato situace jen poukázala

na nedostatečnou připravenost obyvatelstva na tyto a další situace. Tento problém také ukázal, jak moc občané spoléhají na zavedený systém, který nás má ochránit. (Štrba, 2021)

Dalším varovným signálem byla celosvětová pandemie covid-19, kdy se zhroutil systém nejen v České republice, ale i po celém světě. Bylo vydáváno velké množství restrikcí a pokynů pro občany. Nejvíce bylo touto pandemií zatíženo zdravotnictví. Celá tato situace jen ukázala, jak je tento systém křehký, a jak snadné je ho vychýlit z běžného stavu. (Štrba, 2021)

Zajímavým aspektem je solidárnost občanů ČR, kdy v případě takových hrozeb zasaženým buď nabízí pomoc osobně, ať už s odklizením následků a nápravou, nebo poskytují finanční pomoc. To bylo nejvíce vidět v roce 2021, kdy Hodonínsko postihlo tornádo, které v bylo takovém rozsahu na území ČR spatřeno naposledy o 902 let předtím. Z celé ČR se sjížděli dobrovolníci na pomoc s odklizením následků, také většina občanů přispěla finanční částkou postiženým osobám. Tyto velké krizové situace jen odkryly celkový problém více. Nicméně nejsou to jen krizové situace velkého rozsahu, v každodenním životě člověka se lze setkat hned z kolika možnými událostmi, například dopravními nehodami nebo narušením dodávek energií a dalších. (abicko.cz, 2001)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

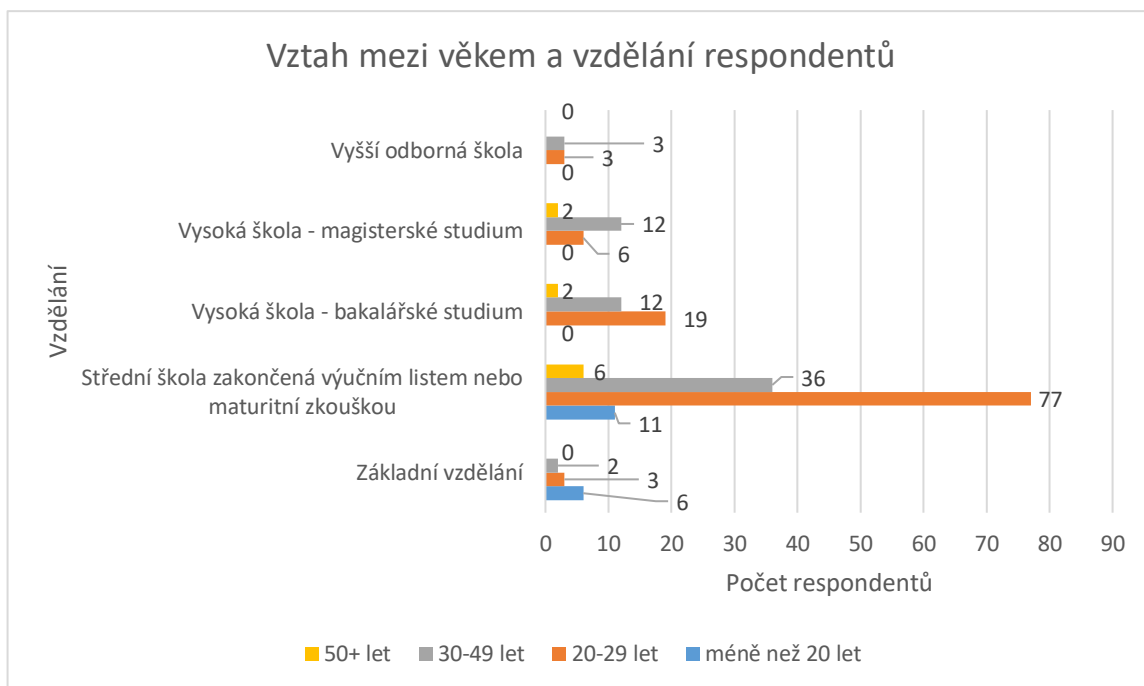
3 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Pro prověření znalostí a připravenosti respondentů na krizové události bylo využito dotazníkového šetření. Anonymní dotazníkové šetření obsahuje 20 otázek. Všechny otázky jsou přiloženy v příloze PII včetně vysvětlení, proč byly právě tyto otázky položeny. Zpracován byl pomocí Google Forms. Distribuován byl pomocí sociálních sítí a e-mailu, také sdílením mezi uživateli na sociálních sítích. Zaměřoval se na připravenost obyvatelstva pro přežití v krizových situacích a o obecném ponětí o této problematice. Sběr dat probíhal od druhého březnového týdne až do půlky posledního dubnového týdne. Respondenti vyplněním souhlasili s anonymním zpracováním jejich dat. Průběžné výsledky byly použity v práci SVOČ s názvem Preppers – příklad nouzového přežití. V době vyhodnocení dotazníkového šetření pro práci SVOČ bylo respondentů 155 a nebyly pokryty všechny kraje České republiky.

3.1 Výsledky výzkumu

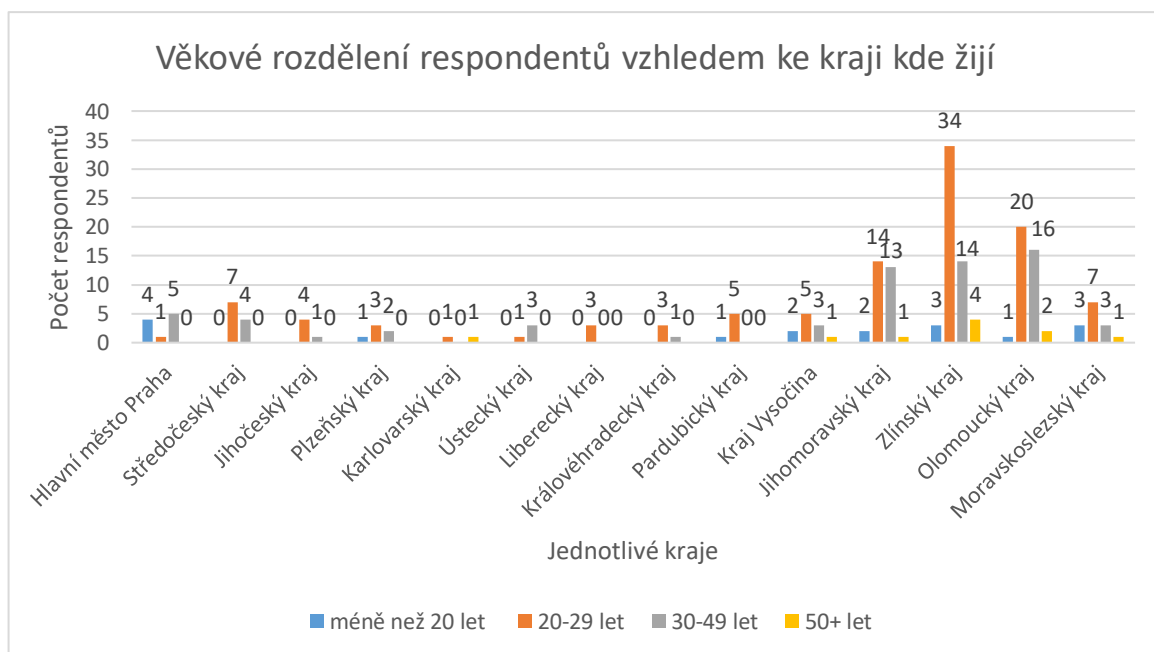
Celkový počet respondentů činí 200 osob. V dotazníku jsou zastoupeny všechny kraje České republiky, včetně hlavního města Prahy. Nejmladší z respondentů uvedl věk 12 let a nejstarší 59 let. Vzdělání respondentů je rozděleno do pěti kategorií. Kategorie vzdělání jsou základní vzdělání, střední škola zakončená výučním listem nebo maturitní zkouškou, vysoká škola zakončená bakalářským diplomem, vysoká škola zakončená magisterským diplomem a vyšší odborná škola. Věk a vzdělání bylo rozděleno do kategorií vyplněných údajů v otevřených odpovědích respondentů při vyhodnocování výsledků dotazníkového šetření.

Jak ukazuje grafické zpracování níže, nejvíce respondentů má střední vzdělání, a to napříč všemi věkovými kategoriemi. Druhou početně největší kategorií jsou respondenti s ukončenou vysokou školou a bakalářským diplomem, kdy jsou stejně jako respondenti se středním vzděláním nejpočetnější ve věku 20 až 29 let. Naopak respondenti s magisterským diplomem jsou nejpočetnější ve věku 30 až 49 let. Stejný počet respondentů s vyšším odborným vzděláním je vzhledem k věku ve věkových kategoriích 20 až 29 let a 30 až 49 let. Očekávatelný výsledek je základní vzdělání vzhledem k danému věkovému rozpětí, tedy největší počet respondentů se základním vzděláním je do 20 let. Vzhledem ke způsobu distribuce tohoto dotazníkového šetření, a to pomocí sociálních sítí a pomocí sdílení a e-mailové komunikace, je očekávatelné, že nejvíce respondentů bude ve věku 20 až 29 let.

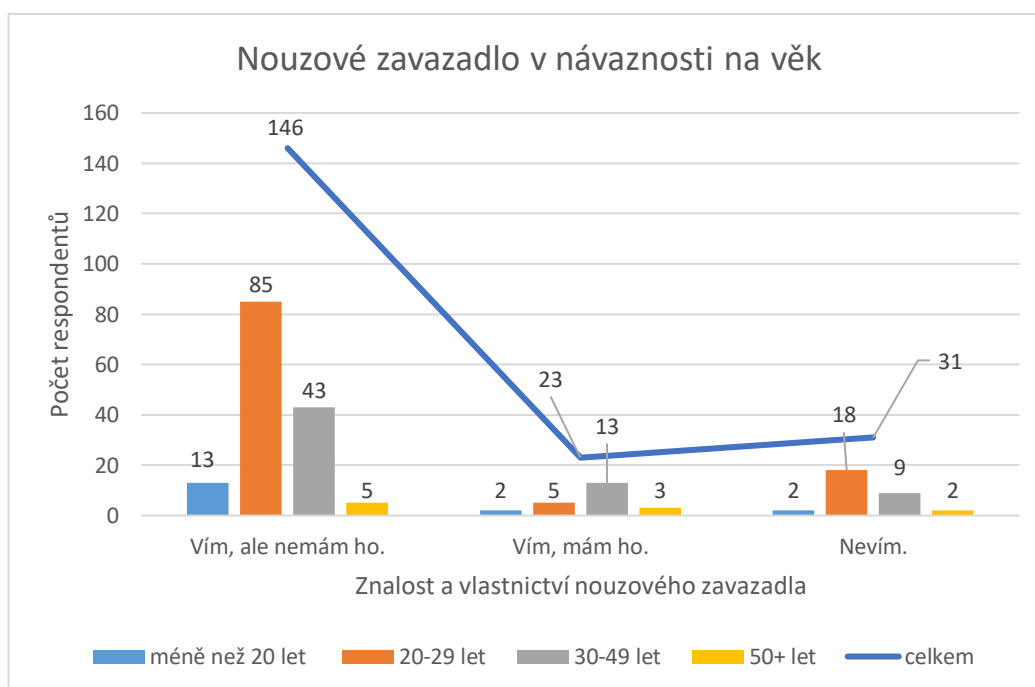
(Vlastní zpracování, 2023)

V následujícím grafu jsou zobrazeny věkové kategorie s provázaností na kraje, ve kterých respondenti žijí. Obecně bylo nejvíce respondentů z Moravy a ze Slezska, nejméně z Čech. Nejvíce respondentů uvedlo, že žijí ve Zlínském kraji, naopak nejméně respondentů bylo z Karlovarského kraje. Z celkového počtu respondentů bylo 108 ve věkovém rozpětí 20 až 29 let. Ve věkovém rozpětí 30 až 49 let bylo 65 respondentů. Věková kategorie do 20 let byla zastoupena v počtu 17 respondentů a věková kategorie 50+ let byla v počtu 10 respondentů.

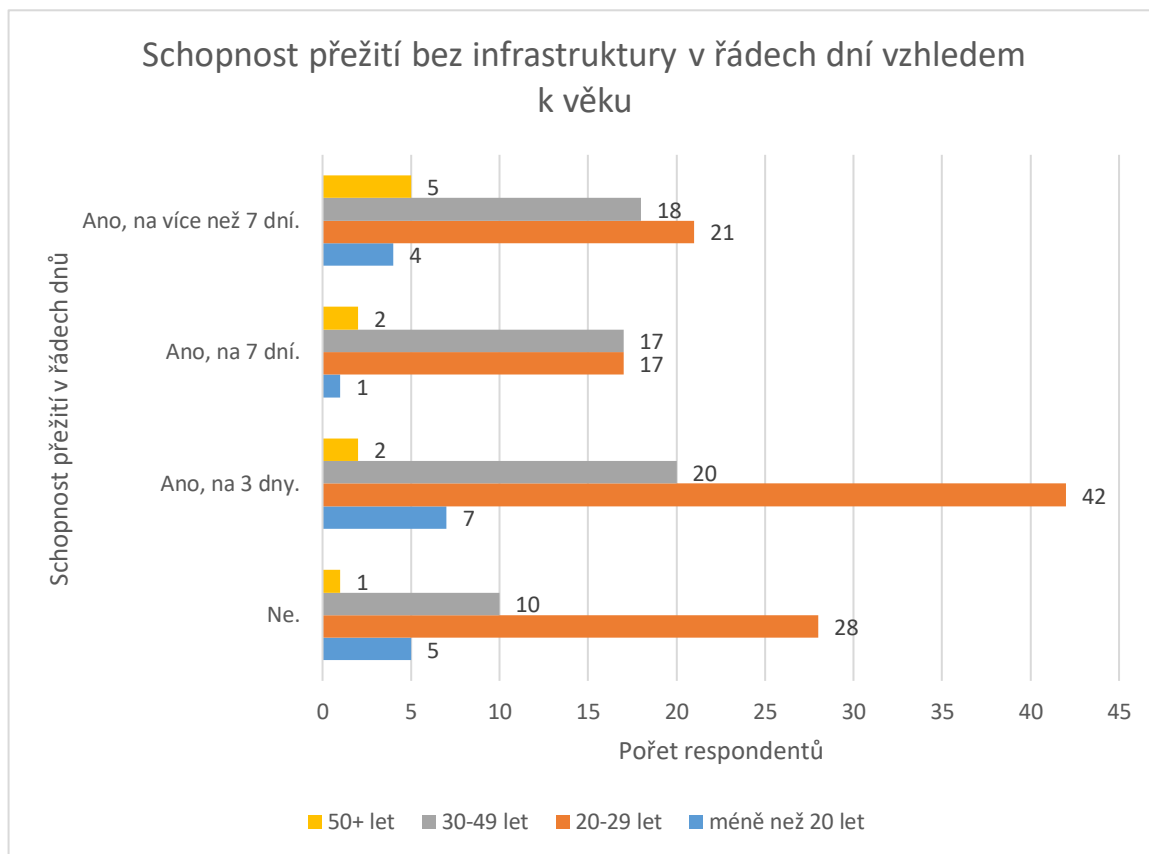
(Vlastní zpracování, 2023)

Vzhledem k připravenosti obyvatelstva pro přežití krizových situací, tedy i na případnou evakuaci, může předpřipravené nouzové zavazadlo snížit čas přípravy na nutné opuštění domu. Položená otázka se respondentů ptala na znalost o takovém zavazadle a jeho samostatné vlastnictví. Celkem 146 respondentů uvedlo, že ví, co nouzové zavazadlo je, ale nevlastní ho. Z celkového počtu 200 respondentů celkem 23 uvedlo, že nouzové zavazadlo vlastní. Zbytek respondentů, tedy 31, uvedl, že neví, co nouzové zavazadlo je. Obsah daného zavazadla bylo schopno vypsát 81 respondentů, 83 respondentů bylo schopno vypsát alespoň částečně. Zbylých 36 respondentů přiznalo, že vůbec neví, co by mělo být obsahem nouzového zavazadla. Při vypsání se často zapomínalo na doklady, cenné papíry (smlouvy k pojištění apod.), ale nejvíce byla opomíjena zábava a volný čas.

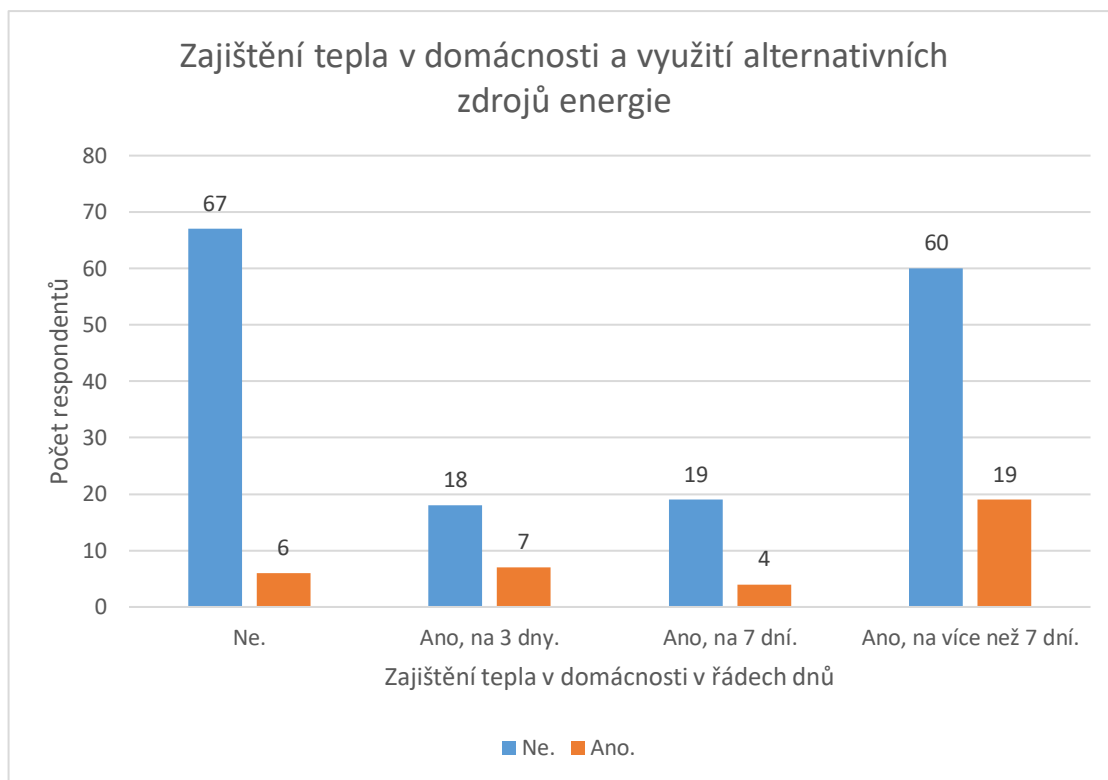
(Vlastní zpracování, 2023)

Jedna z otázek v dotazníkovém šetření se zabývala schopností přežití bez infrastruktury, tedy bez dodávek vody, elektřiny, plynu, potravin nebo tepla. Většina respondentů napříč věkovými kategoriemi uvedla, že jsou schopni za takových podmínek přežít v rámci 3 dnů, a to v počtu 71 z celkových 200 dotazovaných. Z toho 42 je ve věku 20 až 29 let, 20 ve věku 30 až 49 let, 7 pak ve věku méně než 20 let a 2 ve věku 50+ let. Z celkových 200 dotazovaných jich 48 uvedlo, že je schopno přežít bez těchto komodit více než 7 dní. 44 dotazovaných pak uvedlo, že není na přežití připraveno vůbec. Zbylých 37 respondentů uvedlo, že je schopno přežít bez infrastruktury 7 dní. Zajímavým faktorem je věk osob 50+ let, kdy je z grafu patrné, že tito respondenti jsou spíše schopni přežít více dní.

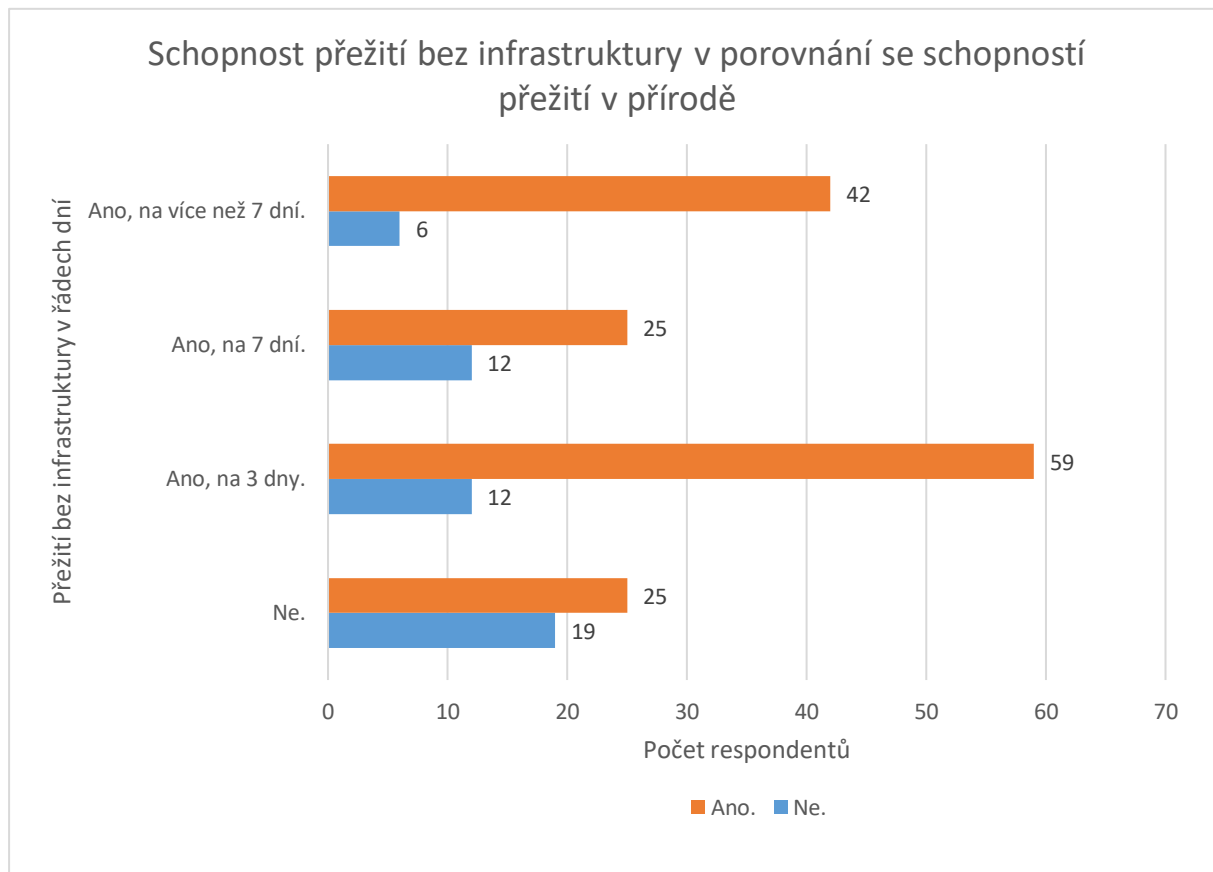
(Vlastní zpracování, 2023)

Pro porovnání bylo využito otázek na zajištění tepla v případě narušení dodávek této energie a na vlastnění alternativního zdroje energie. Šetřením bylo zjištěno, že 67 dotazovaných nemá vyřešený problém se zajištěním tepla ve své domácnosti, ani že nevyužívají alternativních zdrojů energie. Dalších 6 respondentů v této kategorii uvedlo, že sice nejsou připraveni zajistit dodávky tepla do svého obydlí, ale alternativní zdroje energií vlastní a využívají. V rámci přežití do 3 dnů 18 respondentů uvedlo, že alternativní zdroje nevyužívají a 7 respondentů tvrdí, že alternativní zdroje vlastní. Z 200 dotazovaných jich 23 uvedlo, že jsou schopni přežít bez dodávek tepla do 7 dnů. Z toho jich 19 nevyužívá žádné alternativní zdroje energie a zbylých 7 tyto zdroje využívá. Schopnost přežít bez zdroje tepla v domácnosti uvedlo 79 dotazovaných. Z 79 dotazovaných jich 60 alternativní zdroje energie nevlastní a zbylých 19 uvedlo, že alternativní zdroje vlastní a využívají. Využití alternativního zdroje energie je méně rozšířené, ačkoliv by mohlo pomoci i se snížením výdajů běžného provozu domácnosti. Nicméně je to vzhledem k finanční zátěži na pořízení těchto zdrojů očekávatelné.

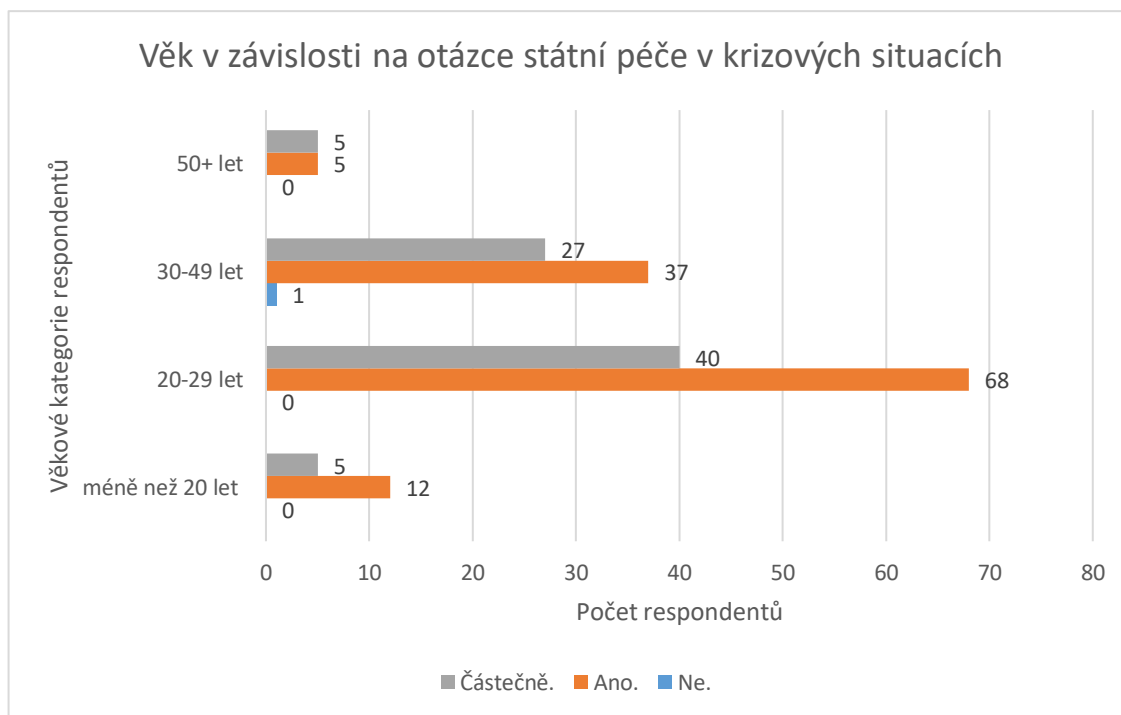
(Vlastní zpracování, 2023)

Výsledek srovnání otázek přežití v domácnosti a opuštění domova a přežití v přírodě je zajímavým ukazatelem. Respondenti jsou z větší části spíše schopni přežít v přírodě než ve vlastním obydlí. Z celkového počtu respondentů jich 71 uvedlo, že jsou schopni přežít ve svém bydlí v rámci 3 dnů, zároveň v 59 případech uvedli, že jsou schopni přežít v přírodě, a ve 12 případech uvedli, že jsou schopni přežít v přírodě nejsou. Přežití ve svém obydlí v rámci 7 a více dnů uvedlo tuto možnost 48 respondentů, z toho 42 uvedlo, že jsou schopni přežít i v přírodě. Zbýlých 6 uvedlo, že nejsou schopni přežít. Možnost ne pro přežití bez infrastruktury ve svém obydlí uvedlo 44 respondentů. Z tohoto počtu 19 dotázaných uvedlo, že nejsou schopni přežít ani v přírodě, a 25 respondentů naopak uvedlo, že jsou schopni přežít. Zbýlých 37 z celkového počtu respondentů uvedlo, že jsou schopni přežít zhruba 7 dní. Z 37 pak 25 dotazovaných uvedlo, že jsou schopni přežít v přírodě. Zbýlých 12 uvedlo, že schopnost přežít v přírodě nemají.

(Vlastní zpracování, 2023)

Další položená otázka se týkala názoru respondentů na státní pomoc v krizových situacích, tedy zda se má stát o své obyvatelstvo v krizových situacích postarat. Z celkového počtu dotazovaných jich 122 uvedlo, že stát by se měl postarat o své obyvatelstvo v krizových situacích. Dalších 77 dotazovaných uvedlo, že by stát měl starat alespoň částečně a 1 dotazovaný uvedl, že stát se starat nemá. Ze 122 dotazovaných bylo nejvíce respondentů ve věku 20 až 29 let, a to v počtu 68. Další skupinou s nejvyšším počtem byla skupina ve věku 30 až 49 let, a to v počtu 37. Věková kategorie do 20 let byla zastoupena v počtu 12 a zbylých 5 respondentů bylo ve věku 50+ let. Odpověď částečně uvedlo celkem 77 respondentů. Ze 77 dotazovaných bylo 40 ve věku 20 až 29 let, 27 dotazovaných bylo ve věku 30 až 49 let a stejný počet, tedy 5, a zbylých 5 respondentů bylo ve věku do 20 let a ve věku 50+ let. Tento výsledek poukazuje na fakt, že obyvatelstvo spíše spoléhá na pomoc od státu, a to i v částečné formě. Jejich motivace na přípravu sebe samých na krizové situace je tedy nižší.

(Vlastní zpracování, 2023)

3.2 Dílčí závěr

Celkový počet respondentů činí 200. Ve výzkumu byly zastoupeny všechny kraje. Nicméně chybí zastoupení všech věkových kategorií. Věková kategorie, která se v šetření nevyskytla, byli respondenti starší 65 let. Tato skupina je náchylnější ke krizovým situacím, nicméně většinou bývají dobře zásobeni potravinami, ačkoliv v případě nutného opuštění obydli mohou nastat problémy s jejich přesunem a většinou bude třeba takovým osobám věnovat vyšší péči a pozornost.

Mezi respondenty bylo nejvíce zastoupení vzdělání na střední úrovni, a to napříč všemi věkovými kategoriemi respondentů. Z geografického hlediska žije nejvíce respondentů na Moravě a ve Slezsku. Tento výsledek může být tvořen zejména způsobem šíření dotazníkového šetření, a to díky využití sdílení pomocí studijního oddělení Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati.

Z průzkumu je patrné, že největší problémy se vyskytují se zajištěním pitné vody a s laxností v připravenosti nouzového zavazadla, případně celkového ponětí o něm. V případě nouzového zavazadla a vědomosti o něm respondenti uvedli, že znají tento pojem a zavazadlo samotné, ale nevlastní ho, a to napříč všemi uvedenými věkovými kategoriemi. Naopak nejmenší počet dotazovaných uvedl, že takové zavazadlo vlastní, a to v případě všech uvedených věkových kategorií. Na přežití bez infrastruktury má největší vliv také typ nemovitosti, ve které respondenti bydlí. Ti, kteří bydlí v bytech či panelových

domech, mají s přípravou na krizové situace větší problémy, zejména při narušení dodávek energií, a to i z důvodu nemožnosti úpravy takové bytové jednotky, ale také z nedostatku prostoru, které by případné úpravy při přípravě obnášely. O něco lépe na tom budou tedy ti, co nejsou omezeni prostorem a bydlí v domech. Nicméně obě tyto skupiny mají stejný základní problém, a to finanční stránku věci.

V malé míře se také v průzkumu objevuje využití alternativních zdrojů. To může být spojeno s několika faktory. Největším by mohla být finanční náročnost výstavby takového zdroje. I přes existující dotační programy je počáteční investice velká. Dalším faktorem by mohla být neznalost využití nebo nekompatibilita či problémy se staršími domy, kdy elektrická síť v domě není schopna pracovat s tímto typem energie. Zajímavým výsledkem dotazníkového šetření bylo zjištění, že většina respondentů není schopna přežít ve svém obydlí, ale je schopna přežít v přírodě, tedy že mají potřebné vybavení. I přes velkou nepřípravenost ve většině případů respondenti uvedli schopnost přežití v rámci 3 dnů bez jakékoliv infrastruktury. V rámci těchto 3 dnů by měl stát být schopen na tento problém efektivně reagovat a adekvátně zasáhnout.

Dotazníkové šetření ukázalo, že velké množství respondentů si je vědomo hrozeb, ale jejich připravenost je velice nízká. Ve velkém spoléhají na státní pomoc, a to i v částečné míře, což může být problémem, jak ukázala pandemie covid-19, kdy byl celý systém velice křehký, zejména v oblasti poskytování zdravotní péče. Je tedy na místě přemýšlet o možnostech vlastní připravenosti a nespoléhat se na státní pomoc za každé situace.

4 MOŽNÉ PŘÍSTUPY A DOPORUČENÍ KE ZVÝŠENÍ ÚROVNĚ PŘIPRAVENOSTI OBYVATELSTVA NA NOUZOVÉ PŘEŽITÍ V KRIZOVÝCH SITUACÍCH

Následující doporučení se týká několika aspektů. Prvním aspektem je zlepšení vzdělávání a informovanosti celkově, ale také finanční prostředky, které jsou nutné pro začlenění tohoto problému do reality. Druhým aspektem je pak rozvoj centra pro zdraví a bezpečí a jeho posun do budoucna. Posledním aspektem je pak doporučení pro jednotlivce na zlepšení vlastní samostatnosti.

4.1 Informování, vzdělání a finanční prostředky

Jak je uvedeno i v nejnovější koncepci ochrany obyvatelstva, největším a stěžejním problémem je šíření správných vědomostí a informací pro širokou veřejnost a jeho financování. Je tedy nutné se na tento problém zaměřit. Důležité je navrhnout nové programy, které se dají začlenit do nynějších výukových programů, aniž by narušily kontinuitu nynější výuky jiných předmětů. Jedním z největších problémů je informovanost starších ročníků, kdy k výuce nedošlo vůbec, nebo k ní došlo velice stroze či čistě teoreticky, a nebylo tedy kde znalosti v praxi vyzkoušet. V minulosti sice probíhala na školách branná výchova, ale většina ročníků, která si tímto prošla, si již nepamatují postupy, anebo je znají jen matně. Po zrušení branné výchovy se vyskytovala jen zdravotní výchova, a to v omezeném množství. Většina postupů je už v této době zastaralá. Je také potřeba brát potaz v to, že každá škola měla pro tuto výuku jiný postup a rozpětí. Ačkoliv část populace ráda sleduje katastrofické filmy, a i z nich jsou schopni se částečně připravit na možné krizové situace, nelze tento trend sledovat plošně.

Jedním z řešení, které se nabízí je využití volného času obyvatelstva, kdy existuje možnost pořádat volnočasové aktivity pro veřejnost ať už zdarma, nebo s minimálním vstupním poplatkem. V tomto případě by financování mělo směřovat na město, obec či kraj, ve kterém se tato aktivita bude odehrávat. Další možností je využít již známých festivalů a akcí a přidružit se k nim.

Druhým možným řešením je pořádání projektů a akcí přímo na školách, ale také pro domovy seniorů či domovy s pečovatelskou službou. Na financování by se pak mohl podílet majitel nebo provozovatel daného objektu, případně obec nebo kraj, nebo také stát, popřípadě Evropská unie.

V případě rozhodnutí lze využít jen informační letáčky, manuály, je možné se inspirovat podobným systémem šíření informací a vzděláváním obyvatelstva, jako je tomu například v okolí jaderných elektráren, kdy jsou informace pravidelně aktualizovány a rozesílány mezi zainteresované obyvatele. Občané jsou tak informováni o nově zavedených postupech a případných změnách.

Celkové možnosti financování jsou rozmanité. Finance mohou plynout jako dary od soukromých osob, fyzických podnikajících osob nebo firem, neziskových organizací, či od obcí s rozšířenou působností, obcí samých, a i od krajů, až po zjištění možných dotačních možností ze strany Evropské unie.

4.2 Centrum pro zdraví a bezpečí

Centrum zdraví a bezpečí je již několikaletý projekt neziskové organizace Záchraný kruh, který vznikl v roce 2005. Je realizováno v rámci Integrovaného plánu rozvoje města v Regionálním operačním programu Severozápad. Nachází se v Karlovarském kraji ve městě Tuhnice. Nese jméno Svět záchranářů. Bylo zbudováno z prostředků Evropské unie a z vlastních zdrojů města. Rozloha areálu je 12 500 m² a srdce objektu tvoří centrální budova s administrativní částí a technické zázemí, ale také prostor pro teoretické vzdělávání. Prostor okolo doplňuje parkování, zpevněné plochy, dopravní hřiště a zelené a vodní plochy. Vedle administrativní budovy jsou dále zbudovány jednotlivé domečky, které jsou podobné reálným objektům složek IZS, a jeden domeček, který je zaměřen na program běžných rizik v domácnosti. (svetzachranaru.cz, 2023)

V centru se návštěvníci setkávají s lidmi, kteří v daném oboru skutečně pracují, tedy s policisty, s hasiči a se zdravotníky. Od toho se také odvíjí jednotlivé programy, které toto centrum nabízí. Mezi programy patří:

- dopravní výchova,
- mimořádné události,
- osobní bezpečí,
- svět bezpečí,
- svět ohně,
- svět rizik v domácnosti,
- svět rizik v přírodě,
- svět rizik,
- svět zdraví,
- záchrana života a poskytování první pomoci.

Výukové programy jsou určeny pro všechny věkové kategorie, ale jsou primárně určeny zejména pro žáky základních škol. To ukazuje i program na stránkách tohoto centra.

Nicméně jsou přístupné i pro jednotlivce a rodiny s dětmi. Návštěvníci se vzdělávají zábavnou formou a nabyté zkušenosti jim pak lépe pomohou v krizových situacích. (svetzachranaru.cz, 2023)

Cílem tohoto projektu je zvýšení informovanosti a připravenosti obyvatelstva a také bezpečnosti, a to napříč všemi věkovými kategoriemi, a to nejen v oblasti krizových situací, ale i v oblasti běžných rizik, které přináší každodenní život. (svetzachranaru.cz, 2023)

Za projekty tohoto centra „Svět bezpečí“ a „Znat a vědět napořád“ získala asociace Záchraný kruh dvakrát cenu ECPA – mezinárodní soutěž prevence kriminality a bezpečí. (svetzachranaru.cz, 2023)

4.2.1 Návrh pro další rozvoj centra pro zdraví a bezpečí

Ačkoliv je projekt dobře financován a centrum je navštěvováno, jeho povědomí v širokém okolí a napříč Českou republikou je malé. Na místě je tedy využít síly sociálních sítí, například stránek všech složek IZS, k propagaci. Aby bylo docíleno většího povědomí o tomto centru a zvýšení návštěvnosti, je možné pro další propagaci brát v potaz také otevřené dny tohoto centra. Zde si návštěvníci vyzkouší některé programy, nebo do nich částečně nahlédnou a celé centrum si prohlédnou. Dalším krokem k propagaci je aktivní nabízení ze strany centra koncovému zákazníkovi. Mezi těmito zákazníky by měly být školy na všech vzdělávacích úrovních napříč Českou republikou, ale také sociální zařízení nebo domovy důchodců. Momentálně všechny programy, které v tomto centru jsou, cílí především na žáky a studenty. Nelze však opomíjet ani starší obyvatelstvo, které mnohdy nikdy nepřišlo ani do styku s postupy poskytování první pomoci. Zde je tedy prostor pro vytvoření programů na míru pro jednotlivé věkové kategorie.

Další rozvoj by mohl být směřován na rozšíření centra a vytvoření interaktivních her a simulátorů skutečného nebezpečí. Návštěvníci, ale i příslušníci IZS nebo AČR (v rámci výcviku), si tak budou moci vyzkoušet, jak postupovat v případech jednotlivých hrozeb v bezpečném prostředí. Lze během toho využít i znalostí lidí, kteří budují únikové hry, případně se lze inspirovat v zahraničí. Například v Japonsku v Tokiu, v Life safety learning center, mají simulátor na zemětřesení, kde si návštěvníci na vlastní kůži vyzkouší zemětřesení na různých škálách a ověří si, jak se v těchto případech chovat (Tokyo-bskan.jp,2019). Možné by bylo také rozšíření poboček tohoto centra do velkých měst, jako je Praha, Brno či Ostrava. Pro zlepšení dostupnosti lze pak taková centra využít v rámci

školních vzdělávacích programů, které se mají v roce 2024 opět začlenit do osnov vzdělávání jako náhrada zrušené branné výchovy. Takový posun by byl pokrokem do moderní doby. Využít lze oblíbené heslo „škola hrou“. Mezi takové simulátory lze zahrnout:

- amok,
- dlouhodobé výpadky energií (blackout),
- požáry,
- řádění tornáda,
- sesuv půdy,
- terorismus,
- výbuch plynu.

4.3 Návrh doporučení pro obyvatelstvo pro zvýšení úrovně připravenosti na nouzové přežití v krizových situacích

Následující doporučení lze použít nejen pro zvýšení úrovně připravenosti na nouzové přežití, ale také pro dosažení soběstačnosti v běžném režimu života. Tato doporučení jsou ve své podstatě jednoduchá, a lze je postupně plnit v celém rozsahu, nebo i částečně. Zároveň je možné využít jen některé z nich pro zvýšení soběstačnosti jednotlivce i rodiny.

1. Snížení dluhů

Pro dosažení soběstačnosti je třeba začít u svých finančních možností. Zaměření na své dluhy je správný první krok v získání soběstačnosti. Vhodné je zaměřit se na své dluhy, insolvence, nedoplatky a kreditní karty.

2. Snížení spotřeby

Zaměřit se na svůj rozpočet, rozdělit si ho do sekcí, dle preferencí. Určit absolutní nezbytnosti, a pak naopak věci, které lze snadno oželit. Vyhodnotit, jaký komfort lze pro dosažení soběstačnosti obětovat.

3. Snížit spotřebu energie

Zajistit, aby obydlí bylo co nejméně energeticky náročné. Lze toho docílit výměnnou žárovek nebo výběrem méně energeticky náročných spotřebičů. Dále lze využít zařízení, která kompletně odpojí spotřebiče od proudu při jejich nepoužívání, tedy docílit toho, aby

spotřebiče byly běžně v tzv. „stand by“ režimu. Nejedná se jen o domácnost, ale i plánování nákupů nebo dopravy.

4. Skladovat energii

Být připraven na výpadek energií. Mít záložní zásobu energie, která se běžně využívá v domácnosti. Může se jednat o náhradní propan-butanovou láhev nebo zásobu dřeva. Moderním řešením pak mohou být elektrické generátory a s tím související pohonné hmoty. Lze využít také solární energii a tuto energii ukládat do baterií. Také lze využitím části solární energie efektivně snížit spotřebu energií v domácnosti.

5. Investovat do skladování potravin

Inspirace u jiných obyvatel. Nastudovat skladovací metody, vybrat tu nejvhodnější a začít. Možností je nepřeberné metod jako zavařování, dehydratace, sušení apod. Nejlepšími skladovatelnými potravinami jsou obiloviny (fazole, rýže, mouka), dále také konzervy, semena nebo již hotová jídla.

6. Vytvářet vlastní jídlo

Pokud je to možné, založit zahradu. Zahradu osadit ovocnými stromy, zeleninou. Pokud to prostor dovolí, chovat například drůbež pro získání vlastních surovin. Skladovat semena z předešlých sklizní, což poskytne nezávislost na nákupu semen z obchodu.

7. Samostudium

Věnovat čas sobě a svému vzdělání. Hledat na internetu, číst knihy, nebo si zajít na kurzy praktických dovedností. Studovat o zahradničení, vaření, kompostování, ale také třeba o tesařství nebo práci s dřevem. Rovněž je vhodné se vzdělávat v oblasti zdraví, odpočinku a relaxace.

8. Proměnit získané dovednosti na výdělečnou činnost

Proměnit získané znalosti v peníze. Začít malým nezávislým businessem a doplnit svůj rozpočet o další finance.

9. Využít možností alternativních zdrojů

Pořízením alternativního zdroje energie, čímž se sníží finanční zátěž rozpočtu, ale také nezávislost v případě výpadku dodávek energie. Solární energii ukládat, část pak využívat pro spotřebiče nebo světla v domě. Krbová kamna pak přidávají nejen na útulnosti domu, ale také dodají teplo. Pokud nelze topit dřevem, lze využít například lihová kamna.

10. Zajímat se o okolí

Podpořit sousedy, nebo jim nabídnout pomoc v získání větší samostatnosti. Dohodnout se na výměně pěstovaných surovin. V těžkých dobách je spolupráce komunity žádanou komoditou.

Všechny tyto kroky vedou k vlastní soběstačnosti ve všech ohledech. Je možné, že některé kroky budou těžko dosažitelné, a to především pro osoby žijící v panelových domech nebo bytových jednotkách.

ZÁVĚR

Připravenost obyvatelstva na nouzové přežití je v dnešní době stále aktuálním tématem. Toto téma řeší nejen Česká republika jako stát samotný, ale také celý svět, a to vzhledem k hrozbám a ke krizovým situacím, které se po celém světě vyskytují. Dění v posledních letech ukázalo na velké nedostatky v této oblasti, a to zejména v teoretické rovině ochrany obyvatelstva, což připouští i nynější koncepce ochrany obyvatelstva pro rok 2025 s výhledem do roku 2030. Stěžejním problémem je vzdělání a informovanost obyvatelstva. Často dochází ke zkreslení nebo k neúplnosti informací, a to má za následek zejména problémy v praktické rovině ochrany obyvatelstva, kdy vznikají problémy při převedení teoretické části na část praktickou. Rovněž se zde objevuje neposlušnost obyvatelstva a panika, což může pramenit zejména z laxnosti informací. Nicméně je jasné, že individuální vysvětlování jednotlivých kroků jednotlivcům, tedy za jakým účelem se tento krok dělá, je zdlouhavý proces, který může snížit efektivitu daného opatření. Je proto v zájmu nejen státu, ale i obyvatelstva zapracovat na vzdělání a informovanosti v této oblasti, a to nejen pro možnosti přípravy, ale také pro poskytování první pomoci či aplikování určitého vzorce chování pro určitou krizovou situaci. Zvýší se tak sebejistota jednotlivců v tom, že krok, který udělali, je správný a bezpečný. To ve finále zlepší celospolečenskou připravenost.

Aktuální predispozice obyvatelstva pro přežití v krizových situacích, ať už běžnějšího rázu, nebo naopak nezvyklého a velkého rozsahu, je velice malá. Obyvatelstvu chybí potřebné znalosti, zásoby i vybavení, spoléhají na státní pomoc, což je v malém lokálním měřítku proveditelné za předpokladu, že se nevyskytne jiná událost. Zejména jsou takové situace schopny řešit samy obce či kraje, případně obce s rozšířenou působností. Propagace hnutí preppers nebo jeho základních zásad pro přežití by mohlo inspirovat širokou veřejnost a zlepšit připravenost ostatního obyvatelstva.

Dotazníkové šetření tento přístup obyvatelstva pro přežití v krizových situacích potvrdilo. Lidé s hrozbami nepočítají, nebo si myslí, že se jich nebudou týkat a krizové situaci se vyhnou. Největším problémem je v případě takové situace zajištění pitné vody. Výhodou by pak mohla být schopnost obyvatelstva přežití v přírodě. Šetření ukázalo, že dotazovaní jsou na pobyt v přírodě vybaveni. Výsledek šetření také ukázal, že obyvatelstvo ve velké míře spoléhá na pomoc v krizových situacích, a to i pouze pomoc částečnou.

Hypotéza s návrhy a doporučeními ke zvýšení úrovně připravenosti se rozčlenila do 3 segmentů. Jedna část se věnuje především celospolečenskou otázkou, kdy je stěžejním bodem zavedení určitého typu vzdělávání pro zlepšení informovanosti, a to nejen žáků a studentů. Zároveň je potřeba se zaměřit i na zbylé věkové kategorie a posílit informovanost i tam. To vše lze uskutečnit za využití financování z různých zdrojů, včetně zdrojů z Evropské unie. Další propagací a rozvojem centra pro zdraví a bezpečí se posílí zejména zájem jednotlivců o připravenost. Rozšířením tohoto centra o simulátory dojde ke zvýšení jeho atraktivity a návštěvnosti. Rozšířením do poboček velkých měst se pak může zvýšit i vzdělanost v rámci běžné výuky žáků a studentů, ale také přístupnost pro lidi, kteří žijí v domovech důchodců nebo domovech s pečovatelskou službou či v dalších podobných zařízeních. Návrh pro zvýšení soběstačnosti jednotlivců a rodin pak může pomoci zlepšit připravenost jednotlivců, ale také snížit celkovou zadluženost obyvatelstva, která každým rokem stoupá. Zaměřením se na určité body v tomto návrhu lze dosáhnout větší nezávislosti na obchodních řetězcích, a zároveň posílit komunitní vazby mezi obyvateli.

Přínos práce je zejména v přiblížení hnutí Preppers veřejnosti a jeho možného využití pro inspiraci ostatního obyvatelstva ke zlepšení připravenosti pro přežití v krizových situacích. Dále také v dotazníkovém šetření, které zkoumalo názory a připravenost respondentů na přežití v krizových situacích. A také v návrhu možných přístupů pro zvýšení úrovně připravenosti obyvatelstva na přežití v krizových situacích. Dotazníkové šetření ukázalo velké mezery v připravenosti obyvatelstva a ve spoléhání se na státní pomoc. Možné přístupy navrhly několik řešení pro rozvoj vzdělání a připravenosti jednotlivců a rodin.

Cílem práce bylo přiblížit problematiku připravenosti obyvatelstva pro přežití v krizových situacích veřejnosti a pomocí dotazníkového šetření zjistit názory respondentů a jejich připravenost na přežití v krizových situacích. Zároveň cílem práce bylo i navrhnout možné přístupy a doporučení ke zvýšení úrovně připravenosti obyvatelstva pro přežití v krizových situacích. Práce tyto cíle splnila, včetně návrhu na řešení zkoumaného problému.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Asociace Záchraný kruh. *Centrum zdraví a bezpečí pro celou rodinu Karlovy vary*. O nás [online]. [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <http://www.svetzachranaru.cz/>

CÍLEK, Václav, ŠMIKMÁTOR, Ferdinand, JURÁNEK, Josef, HEINZ, Lukáš, HORKÝ, Petr. *Ruka noci podaná: základy rodinné a krizové připravenosti*. Praha: Dokořán, 2018. ISBN 978-80-7363-914-3

ČESKO. Sdělení č. 168/1991 Sb., federálního ministerstva zahraničních věcí o vázanosti České a Slovenské Federativní Republiky Dodatkovými protokoly I a II k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů a konfliktů nemajících mezinárodní charakter, přijatých v Ženevě dne 8. června 1977 - znění od 7. 12. 1978. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Copyright © AION CS 2010-2023 [cit. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-168>

ČESKO. Usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV a SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky – znění od 1. 10. 2021. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Copyright © AION CS 2010-2023 [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>

ČESKO. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ústava České republiky – znění od 1. 6. 2013. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Copyright © AION CS 2010-2023 [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>

ČESKO. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky – znění od 1. 12. 2000. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Copyright © AION CS 2010-2023 [cit. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-11>

ČESKO. Vyhláška č. 380/2002 Sb., Ministerstva vnitra k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva – znění od 22. 8. 2002. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Copyright © AION CS 2010-2023 [cit. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-380>

ČESKO. Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů – znění od 1. 1. 2017. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Copyright © AION CS 2010-2023 [cit. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-18>

ČESKO. Zákon č. 186/2006 Sb., o změně některých zákonů souvisejících s přijetím stavebního zákona a zákona o vyvlastnění – znění od 1. 1. 2021. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Copyright © AION CS 2010-2023 [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-186>

ČESKO. Zákon č. 20/2004 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů – znění od 28. 5. 2008. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Copyright © AION CS 2010-2023 [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-20>

ČESKO. Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky – znění od 1. 2. 2022. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Copyright © AION CS 2010-2023 [cit. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-222>

ČESKO. Zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií) - znění od 1. 2. 2022. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Copyright © AION CS 2010-2023 [cit. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-224>

ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů – znění od 1. 1. 2022. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Copyright © AION CS 2010-2023 [cit. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) - znění od 1. 2. 2022. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Copyright © AION CS 2010-2023 [cit. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

ČESKO. Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů – znění od 1. 7. 2017. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Copyright © AION CS 2010-2023 [cit. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-241>

ČESKO. Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) - znění od 1. 2. 2022. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Copyright © AION CS 2010-2023 [cit. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-254>

ČESKO. Zákon č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů – znění od 1. 7. 2022. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Copyright © AION CS 2010-2023 [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-320>

ČESKO. Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích – znění od 1. 3. 2023. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Copyright © AION CS 2010-2023 [cit. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-634>

ČESKO. Zákon č. 75/1938 Sb., jímž se doplňuje ustanovení § 5, odst. 1 zákona o ochraně a obraně proti leteckým útokům. In: *Systém ASPI* [online]. Copyright Wolters Kluwer [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

ČESKO. Zákon č. 82/1935 Sb., o ochraně a obraně proti leteckým útokům. In: *Systém ASPI* [online]. Copyright Wolters Kluwer [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

ČESKO. Zákona č. 133/1985 Sb., České národní rady o požární ochraně – znění od 1. 1. 2022. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. Copyright © AION CS 2010-2023 [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133>

FOLDYNA, Libor. *Nouzové přežití* [online]. Copyright © Vysoké učení technické Brno [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.fbi.vsb.cz/export/sites/fbi/030/.content/galerie-souboru/studijni-materialy/Nouzove-preziti.pdf>

Hasičský záchranný sbor České republiky. *Činnost Hasičského záchranného sboru v rámci přípravy obyvatelstva* [online]. Copyright © 2023a [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/cinnost-hasicskeho-zachranneho-sboru-v-ramci-pripravy-obyvatelstva.aspx>

Hasičský záchranný sbor České republiky. *Evakuace obyvatelstva* [online]. Copyright © 2023b [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/evakuace-obyvatelstva.aspx>

Hasičský záchranný sbor České republiky. *Jednotný systém varování a vyzoomění, koncové prvky* [online]. Copyright © 2023c [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/jednotny-system-varovani-a-vyrozumeni-koncove-prvky.aspx>

Hasičský záchranný sbor České republiky. *Koncepce ochrany obyvatelstva 2025–2030* [online]. Copyright © 2023d [cit. 2023-04-15]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/koncepce-oob-2025-2030-pdf.aspx>

Hasičský záchranný sbor České republiky. *Opatření pro nouzové přežití – Hasičský záchranný sbor České republiky*. [online]. Copyright © 2023e [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/opatreni-pro-nouzove-preziti-558778.aspx>

Hasičský záchranný sbor České republiky. *Pojmy 1. část – Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. Copyright © 2023f [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/pojmy-1-cast.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>

Hasičský záchranný sbor České republiky. *Právní předpisy a koncepční materiály – Hasičský záchranný sbor České republiky*. [online]. Copyright © 2023g [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>

Hasičský záchranný sbor České republiky. *Varování obyvatelstva v České republice* [online]. Copyright © 2023h [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/varovani-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>

Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč. *Zkušenosti v oblasti historického vývoje ochrany obyvatelstva* [online]. [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <http://www.population-protection.eu/prilohy/casopis/21/161.pdf>

Ministerstvo vnitra České republiky. *In Case of Danger – Citizens' Handbook – Ministry of the interior of the Czech Republic* [online]. Copyright © 2023a [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/mvcren/article/in-case-of-danger-citizens-handbook-590735.aspx>

Ministerstvo vnitra České republiky. *Ochrana obyvatelstva a krizové řízení* [online]. Copyright © 2023b [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/ochrana-obyvatel-a-krizove-rizeni.aspx>

Pozary.cz. *Hasiči v Libereckém kraji představili kontejner nouzového přežití, tři stejné a nové slouží v dalších krajích* [online]. Copyright © 2014 [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.pozary.cz/clanek/161883-hasici-v-libereckem-kraji-predstavili-kontejner-nouzoveho-preziti-tri-stejne-a-nove-slouzi-v-dalsich-krajich/>

RAWLES, James Wesley, J. *The ultimate prepper's survival guide*. Welbeck Publishing Group Limited, 2020. ISBN 978-17-8739-342-4

Redakce ABC. *Tornado v Česku: Satan 2021 udeřil na Moravu jako větrný vír* [online]. Copyright © 2001-2023 [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.abicko.cz/clanek/precti-si-priroda/27955/tornado-v-cesku-jak-satan-2021-uderil-na-moravu.html>

Resterenvie.com. *Rester en vie et apprendre à survivre. Tout sur le survivalisme* [online]. Copyright © 2022 [cit. 2023-04-12]. Dostupné z: <https://www.resterenvie.com/cs/prepper-vs-survivalist-creuser-profondement-dans-les-similitudes-et-les-differences>

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. *Humanitární pomoc* [online]. Copyright © 2014a [cit. 2023-04-28]. Dostupné z: <https://www.vzdelavani-dh.cz/publicCourse?id=61&head=135&subhead=380>

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. *Nouzové ubytování* [online]. Copyright © 2014b [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://www.vzdelavani-dh.cz/publicCourse?id=61&head=135&subhead=375>

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. *Nouzové základní služby obyvatelstvu* [online]. Copyright © 2014c [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://www.vzdelavani-dh.cz/publicCourse?id=61&head=135&subhead=378>

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. *Nouzové zásobování energií* [online]. Copyright © 2014d [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://www.vzdelavani-dh.cz/publicCourse?id=61&head=135&subhead=379>

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. *Nouzové zásobování pitnou vodou* [online]. Copyright © 2014e [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://www.vzdelavani-dh.cz/publicCourse?id=61&head=135&subhead=377>

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. *Nouzové zásobování základními potravinami* [online]. Copyright © 2014f [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://www.vzdelavani-dh.cz/publicCourse?id=61&head=135&subhead=376>

ŠTRBA, Vojtěch. *Prepping, aneb buďte připraveni*. Praha: Powerprint, 2021. ISBN 978-80-7568-337-3

Tokyo Fire department. *What is the Life Safety Learning Center?* [online]. Copyright ©2019 Tokyo Fire Department All Right Reserved. [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://tokyo-bskan.jp/en/about/>

Vláda České republiky. *Koncepce ochrany obyvatelstva 2020 s výhledem do roku 2030*
[online]. Copyright © 2020 [cit. 2023-04-15]
https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/Koncepce-ochrany-obyvatelstva-2020-2030_1_.pdf

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

©	Copyright
BOB	Bug out baggage (nouzové zavazadlo)
CPO	Civilní protiletecká ochrana
č.	Číslo
ČR	Česká republika
EDC	Every day carry (každodenní výbava)
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
IT	Informační technologie
IZS	Integrovaný záchranný systém
kg	Kilogram
KPZ	Krabička poslední záchrany
ORP	Obec s rozšířenou působností
Sb.	Sbírka
SSHR	Státní správa hmotných rezerv
SWOT	Strengths (silné stránky), weaknesses (slabé stránky), opportunities (příležitosti), threats (hrozby)

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Rozvoj podmínek ochrany obyvatelstva (hzcr.cz, 2023d)	16
Obrázek 2: Podpora úkolů a opatření ochrany obyvatelstva (hzcr.cz, 2023d)	17
Obrázek 3: Zvyšování účinnosti organizace ochrany obyvatelstva (hzcr.cz, 2023d)	17
Obrázek 4: Kontejner nouzového přežití (pozary.cz,2023).....	24

SEZNAM PŘÍLOH

1. Příloha P I: Evakuační zavazadlo
2. Příloha P II: Kladené dotazy v dotazníkovém šetření
3. Příloha P III: Celkové výsledky jednotlivých otázek dotazníkového šetření

PŘÍLOHA P I: EVAKUAČNÍ ZAVAZADLO

Evakuační zavazadlo se mírně liší podle autora, který daný obsah sepisuje. Nicméně základní parametry zůstávají stejné. Dle HZS ČR by zavazadlo nemělo být těžší než 25 kg pro dospělou osobu a 10 kg pro dítě do 15 let. Obsah by měl vystačit na 2 až 3 dny. Základní prvky evakuačního zavazadla do 11 následujících skupin:

- Osobní doklady,
 - všechny doklady, které jsou důležité (občanský a řidičský průkaz, cestovní pas, rodný list, průkaz pojištěnce, oddací list, výuční list či maturitní vysvědčení, diplom, pojišťovací smlouvy, technické průkazy a další dokumenty vlastněných vozidel, rozhodnutí o přiznání starobního důchodu nebo rozhodnutí nebo průkaz osoby se zdravotním postižením, dokumenty dětí).
- Léky a zdravotní pomůcky,
 - osobní běžně užívané léky, speciální léky (inzulín), lékárnička.
- Cennosti,
 - všechny cennosti, které jsou důležité (platební karty, vkladní knížky, cenné papíry, smlouvy, které souvisí se spořením nebo pojištěním, hotovost).
- Sezonní oblečení,
 - náhradní kusy oblečení, které by se měli vybírat v závislosti na ročním období (náhradní oděvy, prádlo, obuv, popřípadě pláštěnka).
- Osobní hygiena a hygienické potřeby,
 - základní potřeby pro hygienu v přiměřeném množství.
- Spací potřeby,
 - základní potřeby pro komfortnější spánek (spací pytel nebo přikrývku, karimatku nebo nafukovací lehátko či matraci).
- Jídelní potřeby,
 - potřeby pro konzumaci potravy, kapesní nůž otvírač na konzervy, popřípadě malou kempingovou plynou bombu s vařičem.
- Trvanlivé potraviny a pitná voda,
 - trvanlivé potraviny na 2 až 3 dny a pitná voda, rozměry balení a váha by měla být co nejnižší, avšak zabalené potraviny by měli dobrou výživovou hodnotu, nelze opomenout potravu pro malé děti.

- Zdroj světla, tepla a elektřiny
 - kapesní svítilnu a náhradní baterie, popřípadě svíčky, zapalovač a zápalky.
- Mobilní telefon s nabíječka nebo powerbankou,
 - vlastní nebo náhradní mobilní telefon s nabíječkou anebo powerbankou pro nabytí mobilního telefonu.
- Doplnky a zábava,
 - maličkosti, které usnadní obdržení pokynů interesovaných orgánů (hasiči, policie, záchranná služba, obec) například přenosný rozhlasový přijímač včetně náhradních baterií, předměty pro volný čas a zábavu (karty, malé společenské hry).

PŘÍLOHA P II: KLADENÉ DOTAZY V DOTAZNÍKOVÉM ŠETŘENÍ

Dotazníkové šetření mělo za úkol prověřit znalosti a připravenost respondentů na krizové události. Dotazník byl čistě anonymní. Dotazníkové šetření obsahuje následující otázky:

1. Uveďte svůj věk
2. Zadejte své nejvyšší dosažené vzdělávání
3. V jakém kraji/okrese žijete?

Otázky položeny z důvodu rozdělení respondentů do segmentů dle věku, vzdělání a demografické polohy.

4. Víte, co je to BOB (bug out baggage – nouzové zavazadlo) a máte ho?
5. Vypište, co si myslíte, že by měl BOB (bug out baggage – nouzové zavazadlo) obsahovat.

Otázky položeny pro zjištění znalosti o obsahu nouzového zavazadla a vlastnictví zavazadla.

6. Myslíte si, že jste připraveni přežít bez infrastruktury? (voda, plyn, elektřina, potraviny)
7. Víte, kde najdete informace o nouzovém přežití obyvatelstva?
8. Myslíte si, že by se stát měl postarat o obyvatelstvo v krizových situacích?
9. Kolik si myslíte, že je nutné zajistit pitné vody pro jednotlivce na den?
10. Máte dostatek potravin na přežití krizové situace bez infrastruktury? (voda, plyn, elektřina, potraviny)
11. Máte záložní zdroj pitné vody?
12. Máte dostatek zdrojů pro zajištění tepla v domácnosti?
13. Využíváte alternativní zdroje energie? (solární panely apod.)
14. Jste připraveni na možnost opuštění domu a přežití v přírodě? (spacák, stan, kempingové vybavení apod.)
15. Jste schopni si zajistit potravu, v případě nutnosti, lovem?
16. Pokud ano, jste schopni ulovenou kořist zpracovat?
17. Vlastníte legálně drženou zbraň? (zbraně, luky, kuše atd.)

Položené dotazy směřovali ke zjištění aktuální připravenosti jednotlivců a jejich nynější znalostí na dané téma.

18. Uvítali byste možnost informačních letáků týkajících se zabezpečení jednotlivců

a rodin?

Otázka položena pro zjištění zájmů o informace o nouzovém přežití.

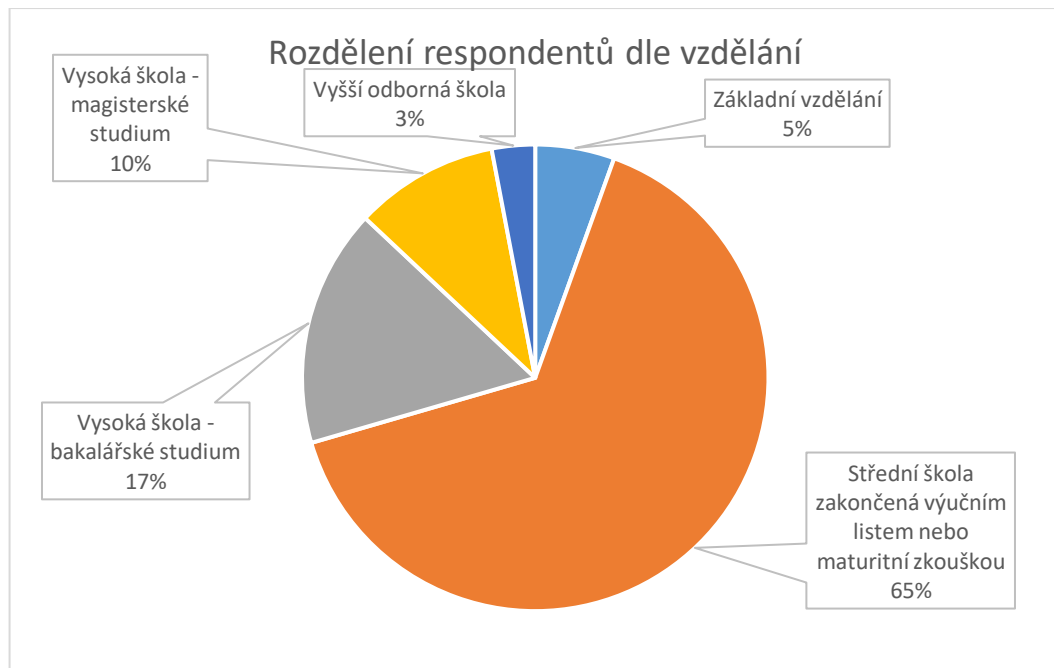
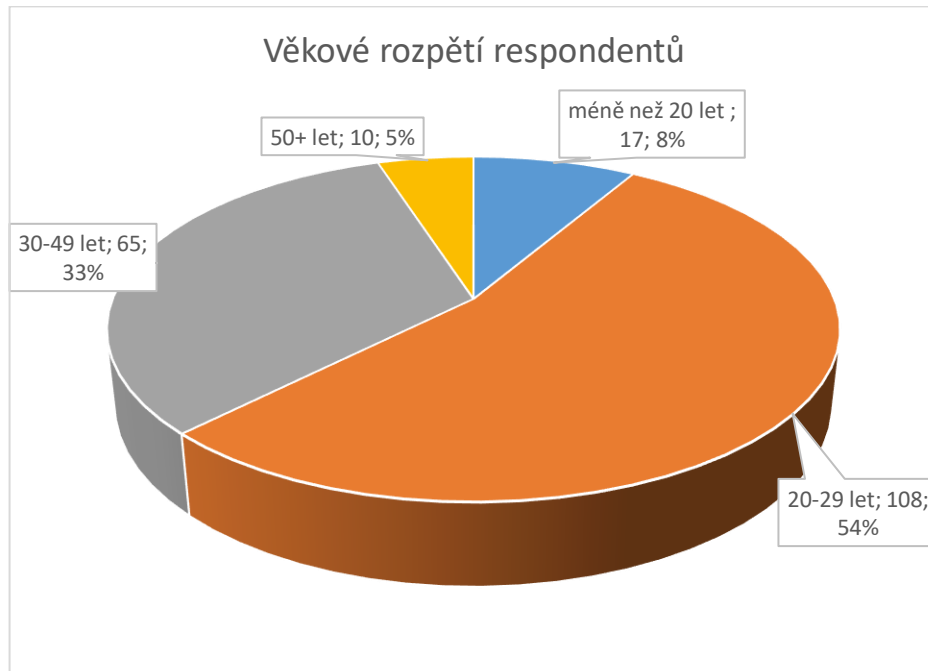
19. Vypište, kdo nebo co je dle Vás Prepper?

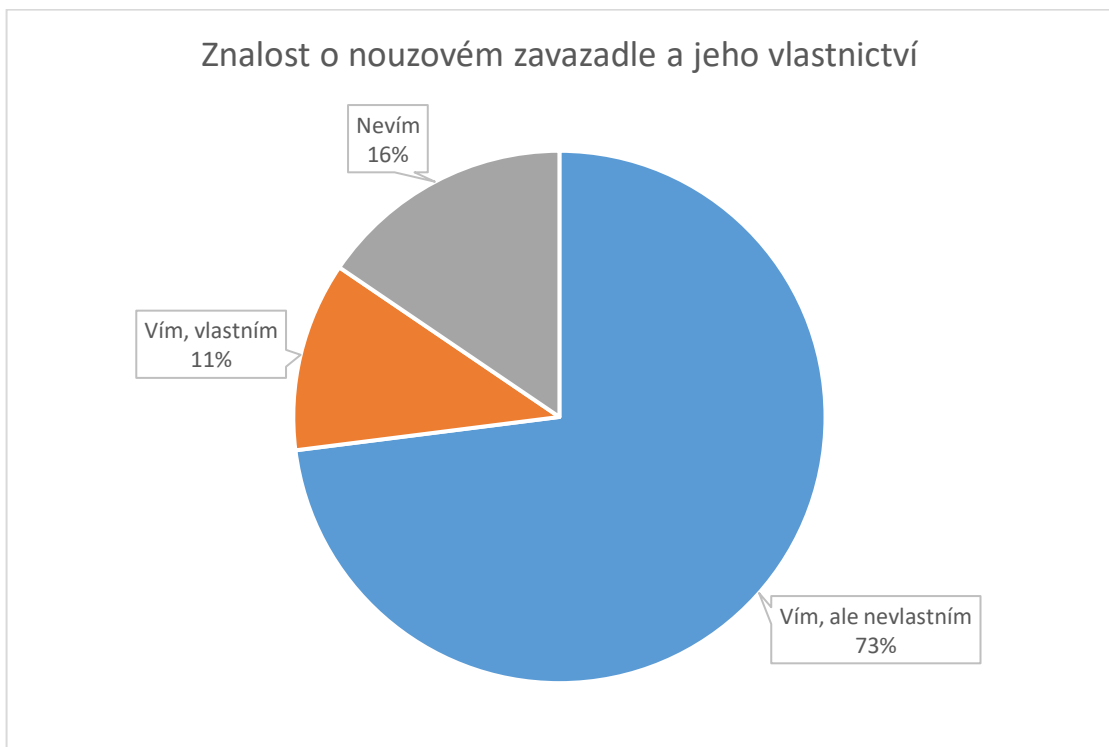
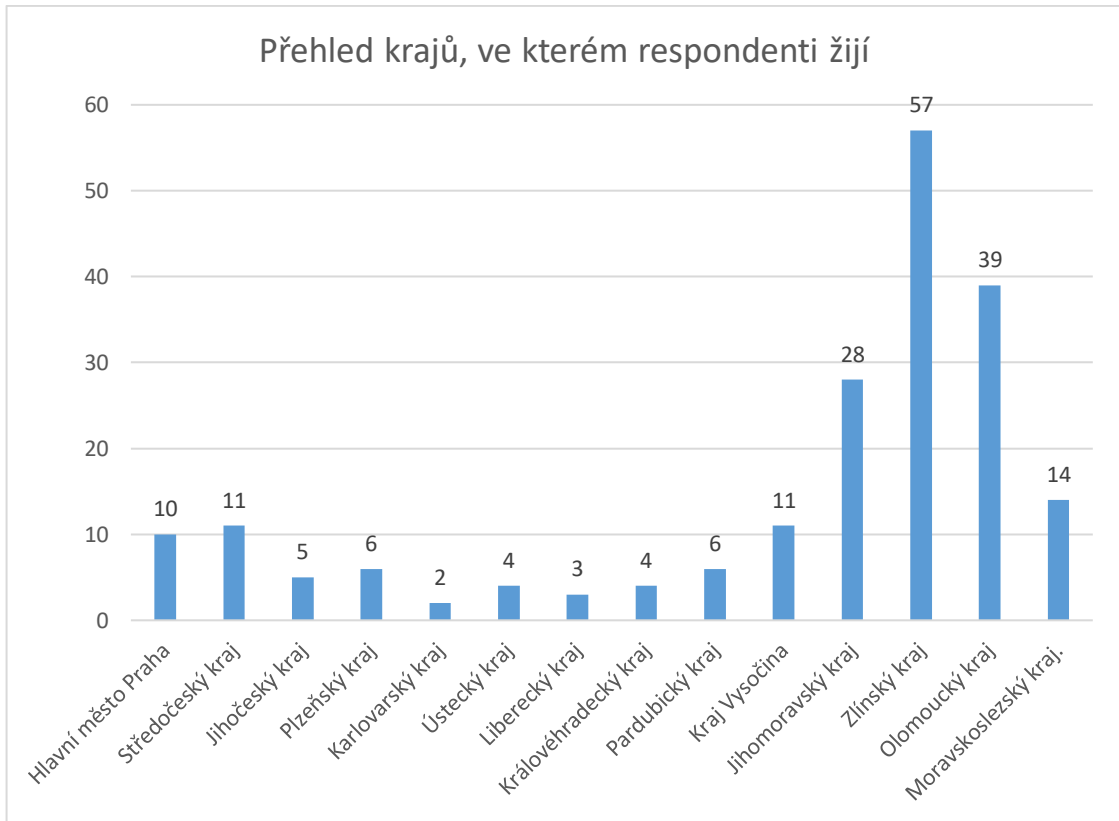
20. Považujete se za Prepra?

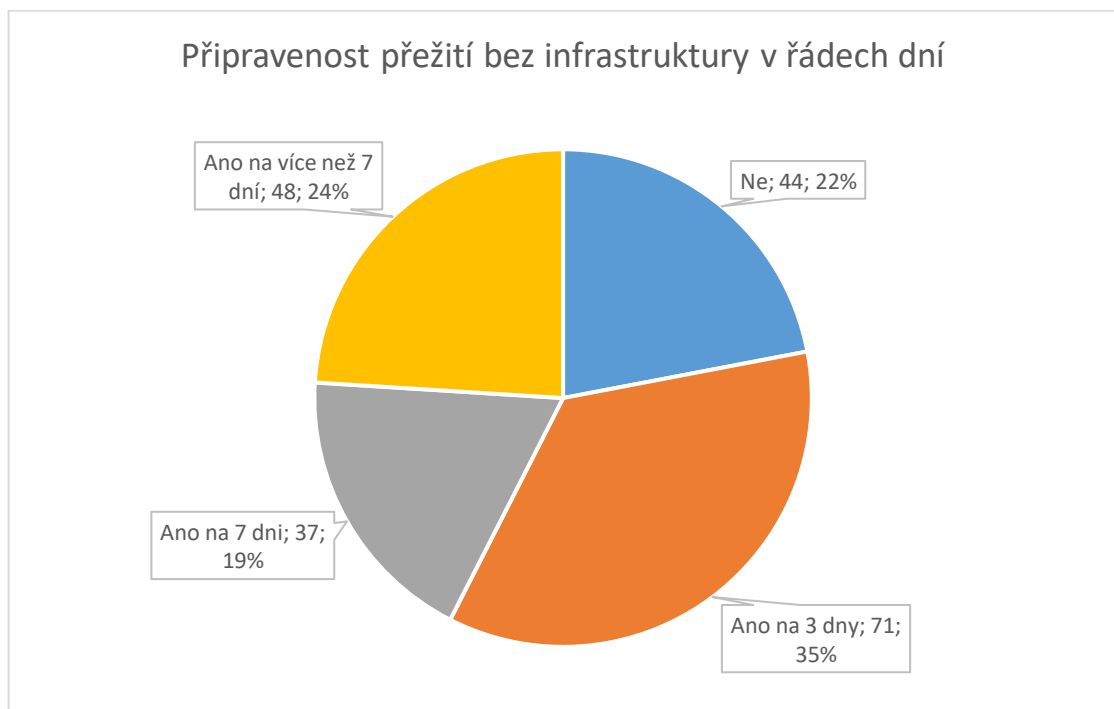
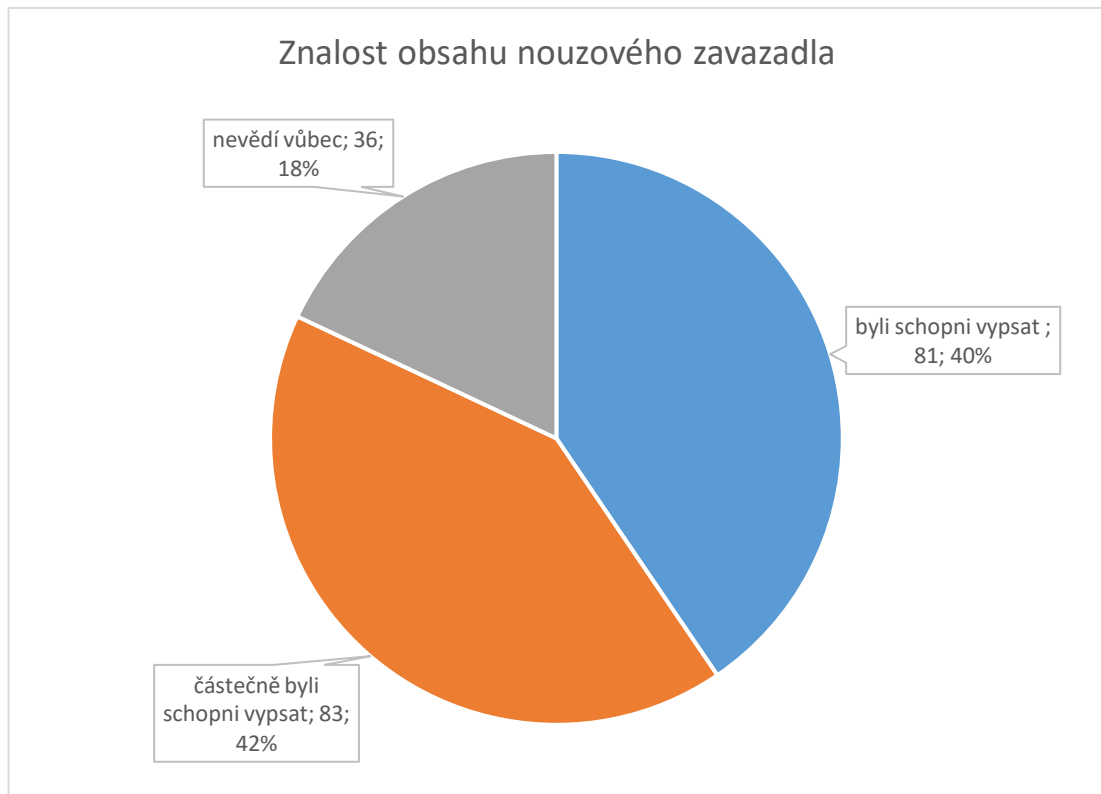
Poslední dvě otázky směřovali na znalost hnutí preppers a zda se respondenti považují za součást tohoto hnutí.

PŘÍLOHA P III: CELKOVÉ VÝSLEDKY JEDNOTLIVÝCH OTÁZEK DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

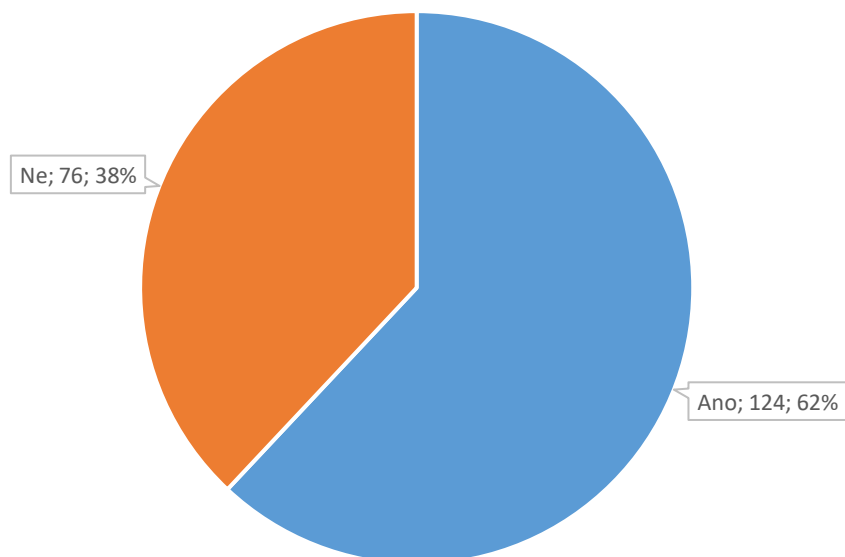
V této příloze se nachází přehled výsledků všech položených otázek v dotazníkovém šetření. V popisku kategorie se vždy nachází počet respondentů a také příslušné procentuální zastoupení.

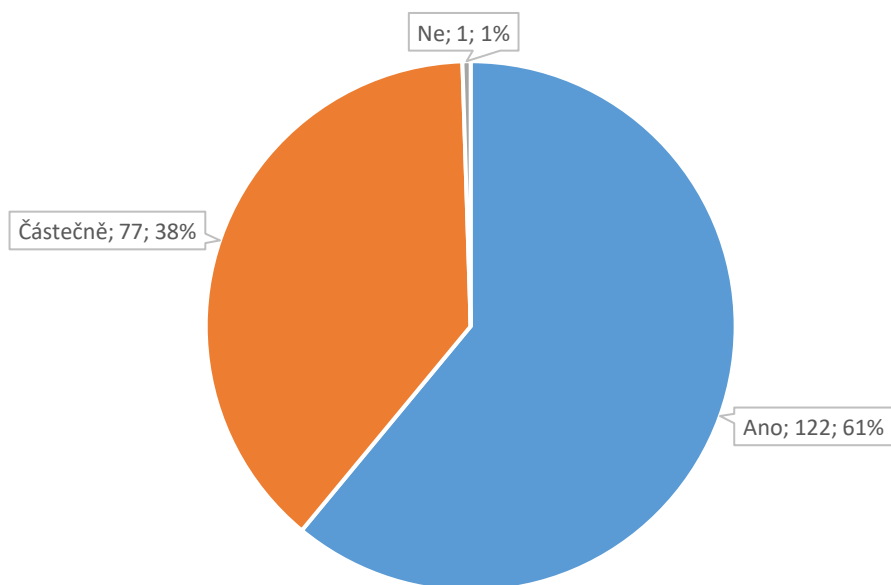

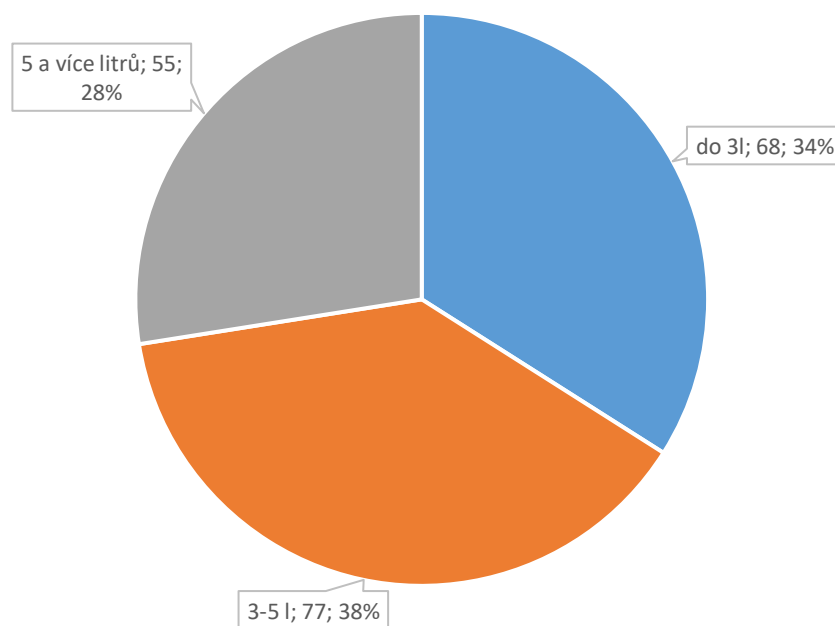
Znalost, kde hledat příslušné informace o nouzovém přežití obyvatelstva

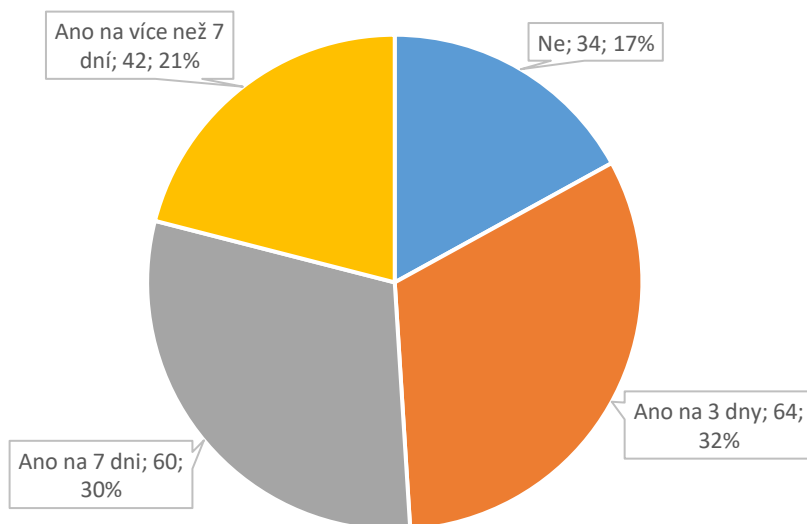
Mínění respondentů na odpovědnost státu o zabezpečení občanů v krizových situacích

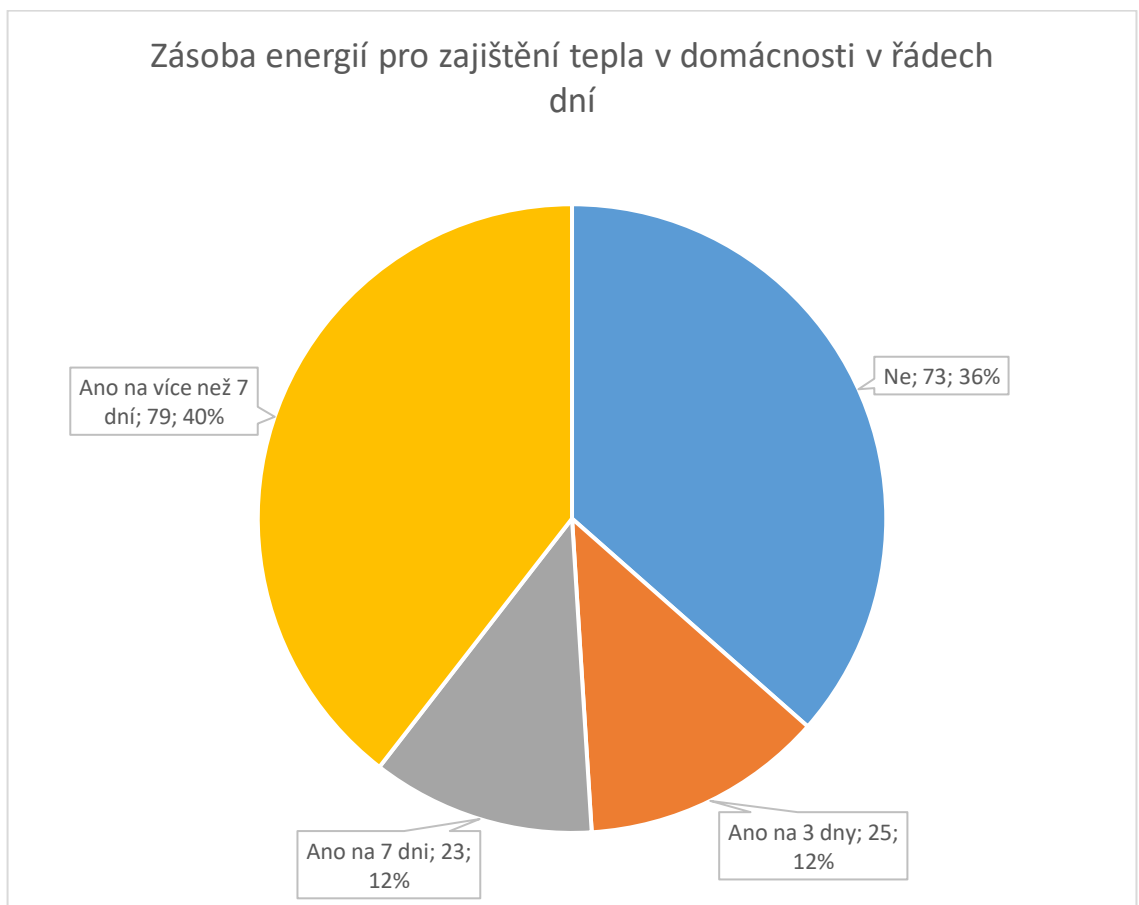
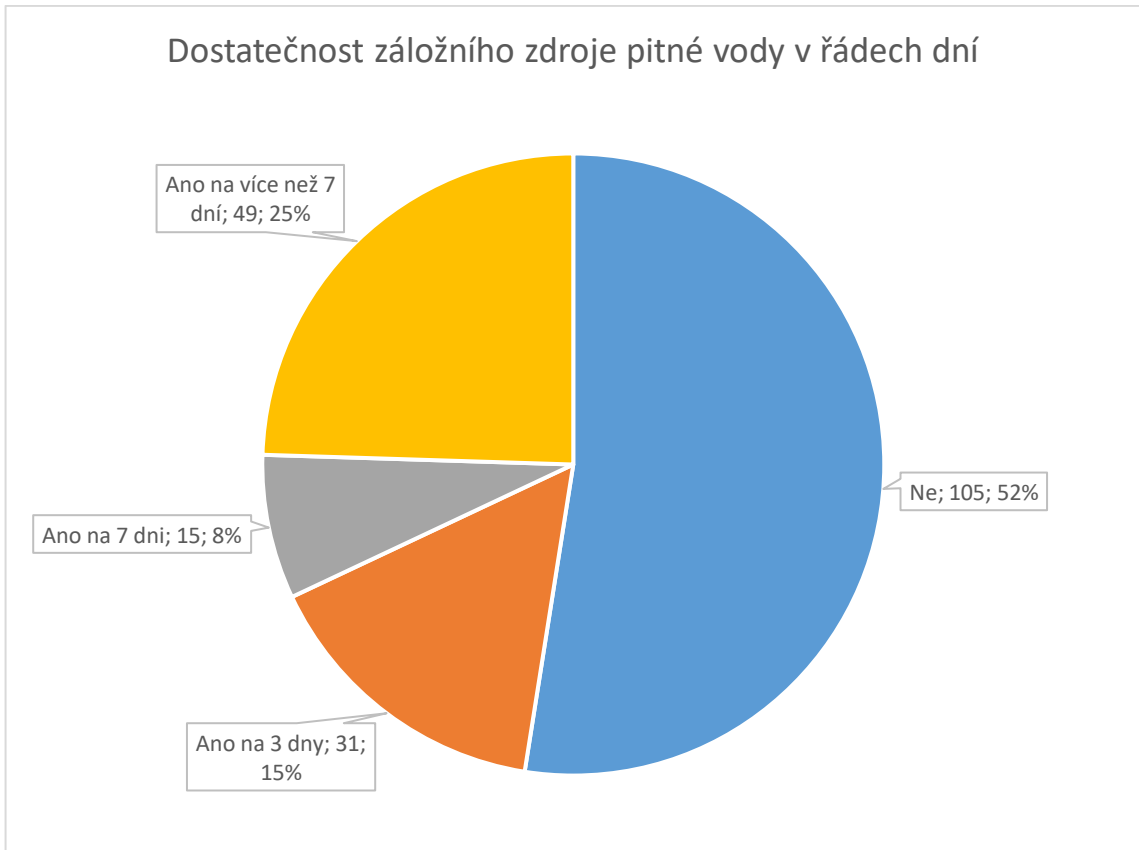

Zajištění pitné vody pro jednotlivce na den

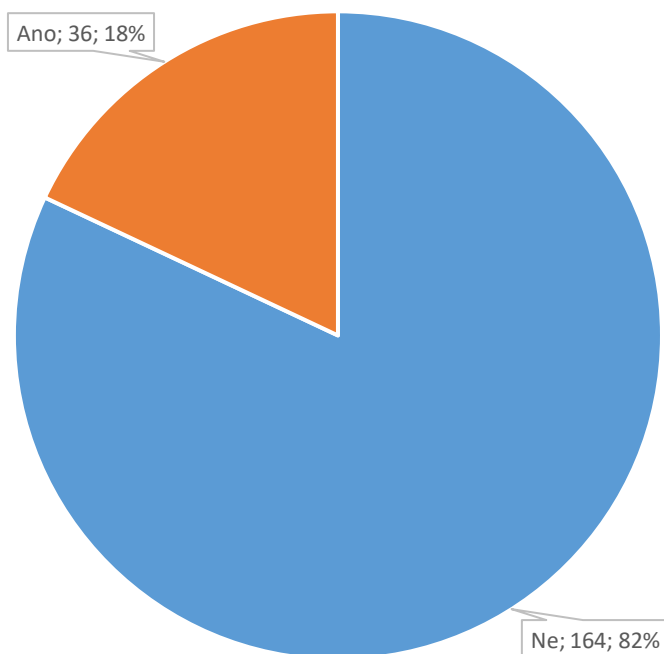

Dostatečnost zásob potravin v případě nutnosti v řádech dní

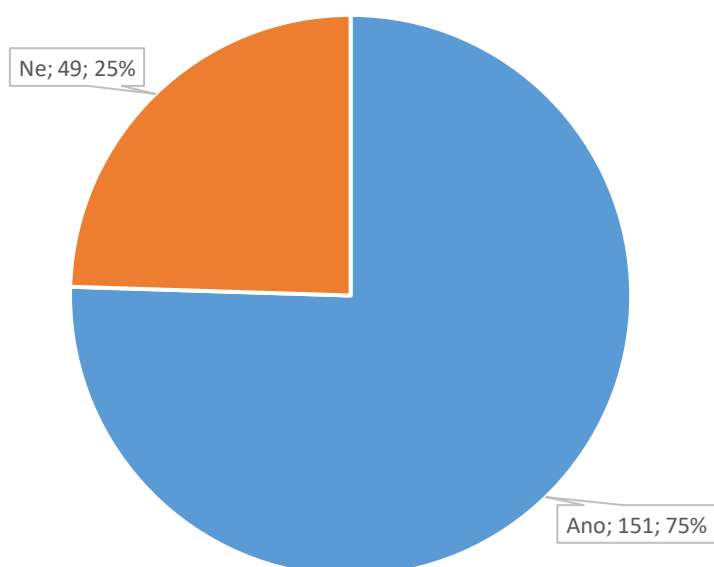

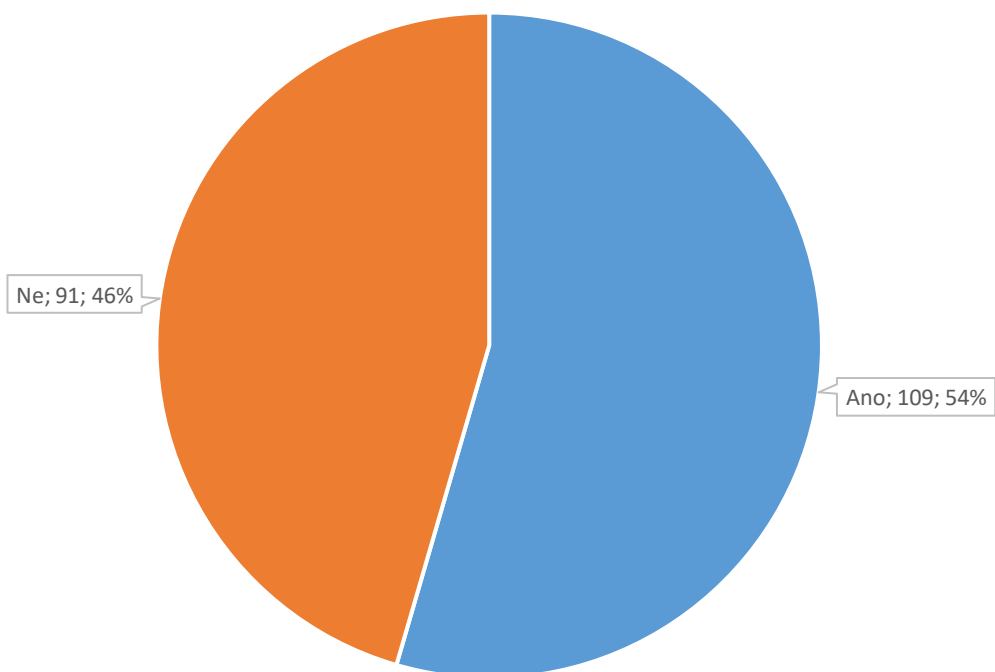
Využití a vlastnění alternativních zdrojů energie

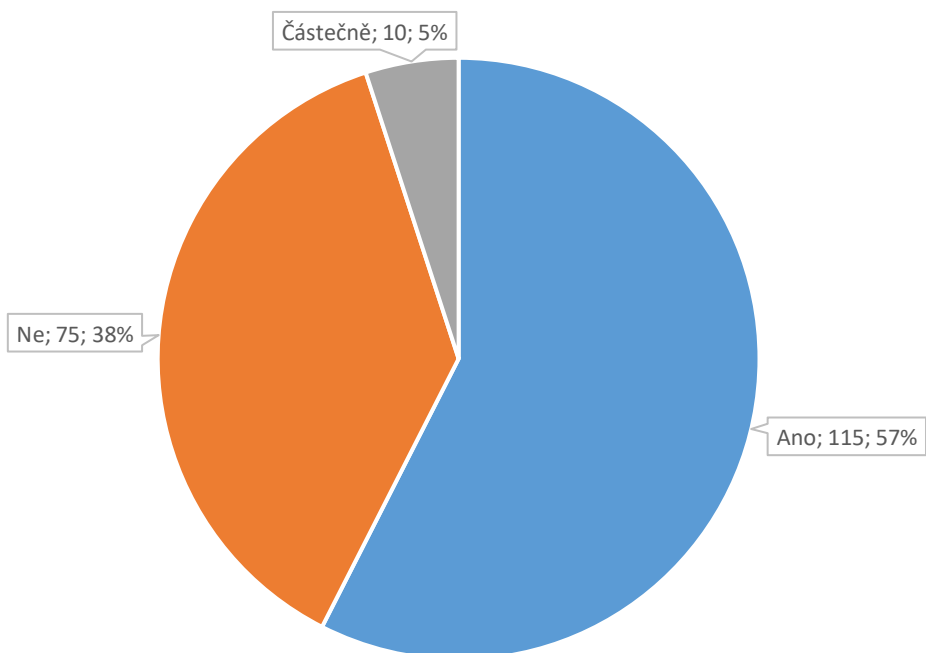
Připravenost opuštění domu a přežití v přírodě

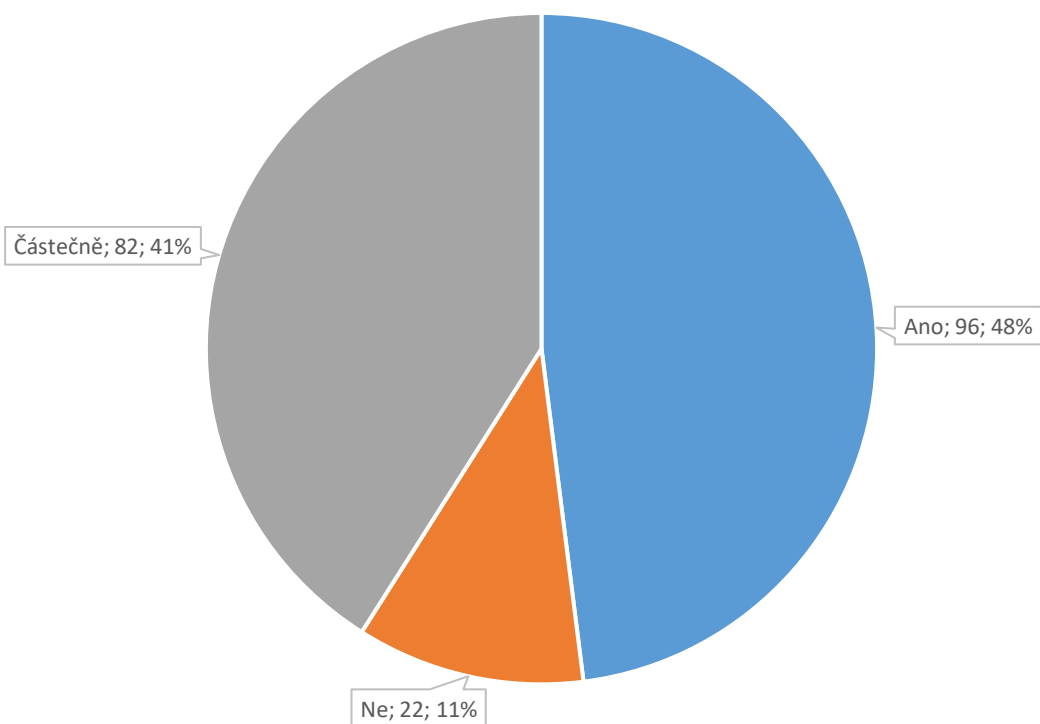
Zajištění potravy lovem

Zpracování ulovené kořisti

Zájem o informační letáky pro zabezpečení jednotlivců a rodin

Znalost hnutí Preppers

